

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	pàg. 3
2. CONTEXTUALITZACIÓ	pàg. 6
3. ELS CANVIS SOCIALS	pàg. 8
3.1. Factors que hi intervenen	pàg. 8
3.2. Canvis de tendències en els comportaments de la joventut catalana	pàg. 9
4. MARC LEGAL DE LA JUSTÍCIA JUVENIL	pàg. 14
4.1. Llei orgànica 5/2000	pàg. 14
4.2. Reial decret 1774/2004	pàg. 15
4.3. Llei 27/2001	pàg. 15
5. IMPACTE DE L'APLICACIÓ DE LES LLEIS	pàg. 16
5.1. Augment de casos tractats	pàg. 22
5.2. Increment del nombre de joves de més edat	pàg. 29
5.3. Aparició de noves problemàtiques	pàg. 29
5.4. Desequilibri entre recursos i demanda	pàg. 30
6. ANÀLISI DEL PROCÉS JUDICIAL	pàg. 31
6.1. Organigrama	pàg. 31
6.2. Descripció del procés	pàg. 32
7. INTERVENCIÓ DELS AGENTS	pàg. 35
7.1. Policia local	pàg. 35
7.2. Cos de Mossos d'Esquadra	pàg. 36
7.3. Advocada	pàg. 38
7.4. Fiscalia de menors	pàg. 38
7.5. Jutge de menors	pàg. 39

8. ÀMBITS D'ACTUACIÓ	pàg. 40
8.1. Àmbit d'actuació/d'intervenció: Mediació i assessorament tècnic	pàg. 40
8.2. Àmbit d'actuació/d'intervenció: medi obert	pàg. 42
8.3. Àmbit d'actuació/d'intervenció: internament	pàg. 43
9. LES MESURES	pàg. 52
9.1. Mesures desenvolupades	pàg. 52
9.1.1. Amonestació	pàg. 52
9.1.2. Realització de tasques socioeducatives	pàg. 52
9.1.3. Prestacions en benefici de la comunitat	pàg. 52
9.1.4. Prohibició d'aproximar-se a la víctima	pàg. 52
9.1.5. Llibertat vigilada (amb obligacions)	pàg. 52
9.1.6. Permanència de cap de setmana	pàg. 53
9.1.7. Assistència a centres de dia	pàg. 53
9.1.8. Tractament ambulatori	pàg. 53
9.2 Existència de mesures no desenvolupades	pàg. 54
9.2.1 Custòdia en grup educatiu	pàg. 54
9.3. Estadística de demandes de mesures	pàg. 55
10. CONCLUSIONS	pàg. 56
11. BIBLIOGRAFIA	pàg. 64
12. GLOSSARI	pàg. 72
13. ANNEXOS	pàg. 80

1. INTRODUCCIÓ

La primera idea que tenia per al treball de recerca era la de fer un estudi sobre la delinqüència, però no tenia prou clar quin era l'àmbit específic que volia estudiar ni quins aspectes eren els que més m'interessaven.

Anys enrere m'havia passat pel cap arribar a estudiar dret per a dedicar-me al món de la justícia i esdevenir jutge de menors. Durant la meva adolescència, aquesta possibilitat sempre havia estat present. Possiblement, aquest hagi estat un dels motius que m'han portat a escollir aquest tema.

Per altra banda, un altre dels motius ha estat constatar, com ja explicaré més endavant, que en aquests últims anys hi ha hagut un augment substancial del nombre de menors i joves que són objecte d'intervenció per part dels agents de justícia juvenil. Això em va acabar de refermar en la idea d'elaborar un treball sobre un tema que era d'actualitat.

Finalment, hi ha també un motiu més personal per la tria del tema, en haver viscut de prop, fa uns anys, un cas en el qual la relació d'un menor amb la delinqüència hi apareix d'una forma extremadament real i punyent.

La meva intenció inicial era la de presentar les diverses alternatives o opcions que pot tenir un jove en situació de risc, amb antecedents delictius per a poder reconduir el seu futur.

Per poder oferir una visió més global, volia tractar en primer lloc les alternatives que tenia un jove quan la problemàtica es presentava ja en un centre educatiu. Per tant, la primera via d'investigació es va dirigir a realitzar una consulta a la Inspecció del Departament d'Educació. Però en consultar l'inspector del meu centre respecte a si seria possible trobar dades sobre l'alumnat amb problemes als centres, tipologies de les situacions, recursos i alternatives disponibles, la resposta va ser negativa. Com es pot veure a l'annex 1, ens aconsella no seguir aquesta via ja que la informació sovint és

totalment privada i confidencial i no podríem arribar a tenir dades suficients per fer un estudi prou rigorós.

Per tant, el meu estudi s'ha dirigit directament al model de justícia juvenil. Arribats a aquest punt, em calia definir una hipòtesi de treball sobre la qual fer la recerca:

El model de justícia juvenil dóna resposta a les necessitats actuals de la societat catalana

Per poder corroborar o refutar la hipòtesi que em plantejo, m'he marcat una sèrie d'objectius que intentaré assolir al llarg del meu treball:

1. Fer una anàlisi de la situació de la societat catalana actual i els canvis que hi ha hagut aquests últims anys.
2. Conèixer la legislació bàsica que regeix el model de justícia juvenil a Catalunya.
3. Comprovar l'impacte de l'aplicació d'aquestes lleis.
4. Descriure per quin procés passa un jove des de que comet un delictes fins que se li aplica una sanció.
5. Conèixer quins agents intervenen en aquest procés i quina funció hi tenen.
6. Exposar els àmbits d'actuació i les mesures aplicades.

En primer lloc dedico un apartat a fer una contextualització del tema del meu treball, és a dir, intento a partir de la informació que he trobat als mitjans de comunicació presentar com està actualment el món de la delinqüència juvenil.

Després d'aquesta primera part, el meu treball serà més descriptiu i a partir de la informació de fonts diverses faré un retrat dels canvis socials que està patint la societat catalana aquests últims anys. A continuació presento les lleis més importants respecte a la justícia juvenil i quines conseqüències han comportat.

Seguidament trobem una part on es descriuen les diferents fases per les quals passa un jove a partir del moment en què la justícia juvenil ha d'intervenir. El treball estarà totalment enfocat a descriure tot el procés que un menor segueix des que és posat a disposició judicial i és jutjat.

Després trobarem un apartat on s'explica quines són les funcions principals de cada agent que intervé en el procés, des de l'agent de la policia local, el mossos d'esquadra, l'advocat, els equips de mediació o d'assessorament tècnic, passant pel fiscal o el jutge de menors.

Finalment hi ha dos apartats dedicats als àmbits d'actuació i a les mesures desenvolupades pel model de justícia juvenil català.

Com heu vist, no es parla en aquest treball de tipologies de delictes. No era la meua intenció fer una descripció del tipus de delinqüència que hi ha actualment a Catalunya sinó del procés i els agents que intervenen una vegada s'ha comès el delicte.

Abans d'acabar aquesta introducció he de fer un avís important. Es tracta d'un treball sense imatges, ja que moltes de les persones entrevistades no ho han permès. Tampoc s'han pogut fer fotografies dels llocs visitats ni de les persones que hi ha, sempre per garantir la privacitat. Un altre problema que he de comentar és que segurament trobareu que hi ha alguns apartats molt desenvolupats, per exemple l'estudi estadístic, i d'altres que potser són força breus encara que per la seva importància no ho haurien de ser. Això és degut també al tema de la privacitat, ja que en alguns casos, com en el dels Mossos d'Esquadra, no han volgut fer segons quines declaracions ni contestar a algunes de les preguntes que els he fet.

Per tant, amb la informació que he pogut obtenir, intentaré oferir una visió global de tot el procés que, finalment, em permetrà arribar a realitzar una valoració i extreure unes conclusions sobre si el model que tenim actualment és vàlid o no.

2. CONTEXTUALITZACIÓ

Com a punt de partida, un dels pilars de la recerca d'informació pel treball, era poder comptar amb l'opinió pública sobre aquest tema. A la societat actual el tema és força freqüent i és que no hi ha cap diari, ni cap programa de notícies a la televisió que no es faci ressò del tema de la Justícia Juvenil.

Un referent força important que s'ha fet famós per les seves sentències d'allò més peculiars és Emilio Calatayud, magistrat espanyol i jutge de menors de Granada. Ha arribat a 2.994.777 reproduccions a youtube de vídeos on podem veure com expressa les seves opinions. Ha passat per nombrosos programes de televisió, té bloc propi <http://www.granadablogs.com/juezcayatayud/> i el curs passat, per exemple, va omplir de pares i professors el teatre El Jardí de Figueres. Molts dels seus vídeos els podreu trobar al bloc mencionat tot seguit.

A continuació us presento algunes d'aquestes opinions que escriu Emilio en el seu llibre “*Mis sentencias ejemplares*”:

“[...] impartir Justicia consiste en combinar el Código Penal con el sentido común. No se puede criminalizar a un mozalbete porque tenga un mal día, lo cual no quiere decir que la conducta quede impune [...]”

“[...] Ahora sí. El futuro ya esta aquí: maltrato familiar, violencia en la escuela y en el deporte, piratería informática, ciberagresores, el botellón y sus inquietantes efectos secundarios, violencia machista entre adolescentes, capos del narcotráfico que ni siquiera tienen la edad reglamentaria para ponerse al volante de un automóvil, expertos en la fabricación de explosivos que todavía van al instituto, émulos de los asesinos sistemáticos que crean el cine y la televisión...[...]”

No solament és un referent Emilio Calatayud, sinó que, dia a dia, tots els mitjans de comunicació ens fan arribar nombrosa informació sobre diferents casos que passen per Justícia Juvenil. Un dels casos que han donat molt a parlar aquest estiu ha estat el següent:

“Seis jóvenes violan a una niña de 13 años en Córdoba”

Tres menores de edad han ingresado en un centro y un adulto en prisión

---

ELPAIS.com - Sociedad 16/07/2009

Una altra notícia que va sortir durant molts dies en tots els mitjans de comunicació va ser aquesta, del 20 de desembre de 2005:

“Tres jóvenes queman viva a una indigente que dormía en un cajero de Barcelona”

Los Mossos detienen a los agresores, de entre 16 y 18 años, que también vejaron a la víctima

---

El Mundo

Podria haver dedicat moltes pàgines a presentar notícies de diferents diaris, i totes tractarien temes relacionats amb la justícia juvenil. Com que em semblava interessant que es poguessin consultar, per evitar ser massa repetitiva en aquest apartat, he recollit en el bloc següent les notícies, vídeos i material complementari perquè es pugui consultar si és creu convenient:

<http://blocs.xtec.cat/trjusticiajuvenil/>

El que realment he pogut veure és que aquest tema afecta a tota la societat catalana i que per això, calia fer l'estudi de tota la informació que ens envolta per veure si aquesta és la situació real.

3. ELS CANVIS SOCIALS

En el preàmbul del Projecte de Llei sobre mediació i acolliment en els centres educatius que ha realitzat el Parlament de Catalunya es diu literalment que “*La societat catalana actual ha sofert unes transformacions socials molt notables*”. Això es fa evident per a tothom, i en aquest apartat intentaré presentar alguns dels factors que més han influït en aquests canvis que s’han produït en els darrers anys.

3.1 Factors que hi intervenen

3.1.1 Família

La família és l’estructura principal que serveix per a garantir una bona transmissió d’unes determinades pautes educatives. Actualment s’assegura que hi ha un canvi en l’esquema de l’estructura de les famílies, i això es concreta en:

- Augment de les formes familiars no convencionals (un sol progenitor, un progenitor i altres persones, també parelles sense fills que acullen menors o sense nucli familiar).
- Un increment en les separacions, divorcis i separacions de fet.
- Augment del nombre de parelles de fet en tots els àmbits d’edat.
- S’incrementa l’activitat laboral femenina i disminueix, per tant, la presència de la figura de la mare a la llar durant tot el dia.
- Hi ha una disminució de la capacitat d’espai de la casa; cada vegada més els menors viuen en llars més petites i sense germans/es.

3.1.2 L’escola

Tot darrere de la família, l’escola és l’altre entorn on el menor passa més hores. Després d’uns anys en què les places escolars havien disminuït a Catalunya, com a conseqüència de la baixa natalitat, sembla que aquesta situació comença a canviar. Aquesta canvi en

les tendències és fruit d'un dels fenòmens més significatius per a aquest país en els últims anys : l'augment de la població immigrant estrangera. Aquest fenomen també s'està fent notar en les edats d'escolarització i en la quantitat d'alumnes estrangers en els ensenyaments obligatoris.

3.1.3 Salut i drogues

S'ha incrementat el consum intensiu d'alcohol. Aquesta tipologia de consum s'associa a conductes de risc, com els accidents de trànsit, que són en l'actualitat, la principal causa de mort entre la joventut. Les "pastilles" i la cocaïna es consumeixen en espais determinats, associats a la festa. La cocaïna es converteix en la droga per excel·lència quan hi ha diners.

Els inhalats i l'heroïna es consideren entre els joves, un consum de col·lectius marginals. El cànnabis és la droga il·legal que més ha normalitzat el seu consum entre la població adolescent i jove. Aquesta droga es pren quotidianament i sovint barrejada amb alcohol.

3.1.4 Lleure, oci i consum

La incorporació de la cultura digital (Internet, ordinadors i mòbils) ha tingut una repercussió important en les formes d'entendre's i relacionar-se i un canvi important en les relacions socials. El jove fa de la seva habitació un món i les seves preferències anteriors de temps lliure han canviat totalment.

3.2 Canvis de tendències en els comportaments de la joventut catalana

Els factors que acabem de descriure han comportat canvis considerables en els comportaments dels joves de la societat catalana actual, que es concreten en els punts següents:

- Més marge de llibertat d'acció i autonomia dins del context familiar

El canvi de la relació entre pares i fills és degut a que els joves gaudeixen de molta més autonomia, tant dins com fora de l'àmbit familiar. Sovint, els pares desconeixen el que fan els seus fills i quins són els ambients que freqüenten, les companyies que tenen i les activitats que duen a terme.

- Crisi de la relació d'autoritat dels adults amb els joves

Les relacions entre pares i fills poden estar basades sovint en la imposició. Aquesta imposició cap als menors pot fer perdre la legitimitat en les relacions i fer que els conflictes no sempre siguin fàcils de resoldre.

- Major igualtat de sexes

Encara que continuïn existint les diferències en les condicions de feina, preferències d'estudi, etc, els joves prenen iniciatives diferents a les que podien haver-hi en dècades anteriors.

- Ampliació de l'itinerari escolar i formatiu

La reforma educativa actual, a part de seguir amb l'educació obligatòria, també ajuda el menor a veure amb altres expectatives la sortida de l'institut, cap al món laboral.

- Canvi en l'accés al món laboral

Ha augmentat el nombre de menors que es dediquen a l'anomenat treball d'acompanyament. Es tracta de tasques que es combinen amb altres activitats quotidianes, o fins i tot en alguns períodes de l'any, però sense activitat laboral constant.

- Accés de ple a la societat del consum i de l'oci

S'ha deixat de considerar els joves com un sector marginal en l'estructura social, ja que aquests són els principals clients potencials de molts sectors de producció. L'autonomia dels menors que implica disposar de més diners, els converteix en consumidors.

- Allunyament de la participació política institucional

L'allunyament no s'ha de confondre amb l'absència de consciència política. Els joves en tenen, encara que a l'hora de votar no es determini de la mateixa manera.

- Emancipació tardana

L'emancipació dels joves, és a dir, la permanència a casa dels pares, ha augmentat fins als 29 anys, encara que hi hagi independència econòmica i autonomia funcional.

- La manera d'emancipar-se, fonamentalment amb la parella

És molt difícil que es produeixi una emancipació de manera solitària ja que seria força costosa la despesa. D'altra banda, l'habitatge compartit no és una alternativa sostinguda. Preval l'emancipació amb parella.

- Polarització dels estrats socials alts i baixos

Es mostra una gran diferència entre les classes socials altes i les baixes. En les primeres, els joves malgrat haver assolit nivells importants de qualificació tècnica han de rebaixar les seves expectatives. En les classes socials baixes tot i tenir una trajectòria escolar pobra es compensa amb factors gratificants com la inserció laboral.

Després d'haver descrit els principals factors que intervenen en les transformacions socials i els canvis de comportament dels joves catalans que aquestes impliquen, podem concloure que els joves que arriben a formar part dels percentatges de població juvenil que es troben en risc han arribat fins a aquest punt a causa de diverses raons, ja sigui per les relacionades amb l'entorn familiar, amb el fracàs escolar, o bé arribant a ser influenciats per altres canvis de la societat que els poden portar a acabar consumint drogues o aficionant-se a tota mena de jocs d'addicció.

Tots aquest factors són presents a diari en aquesta societat, i es molt difícil per als joves mantenir-se'n al marge.

Amb l'ajut de la recollida de dades de *Rodriguez Mesa (2004)* sobre l'actuació de la fiscalia a tot l'Estat espanyol podem contrastar les afirmacions anteriors ja que la meitat dels menors sobre els quals es va intervenir provenien de famílies sense cap tipus de problemàtiques detectades, i dins d'una classe mitja o alta. I només un 12 % del grup presentava consum de drogues. Aquest argument, entre d'altres, corrobora la idea que no sempre són els mateixos factors que influeixen a tots els joves, sinó que pot haver-hi casos en què fins i tot no hi ha cap dels factors esmentats que porti al jove a tenir un comportament inadequat i penalitzat davant la justícia.

Això es pot veure en les respostes de les diferents persones que he anat entrevistat al llarg d'aquest treball quan els demanava si pensaven que la societat catalana havia patit canvis substancials aquests últims anys. Hi ha opinions molt diferents, i m'ha semblat que el millor era transcriure literalment algunes d'aquestes opinions. Entre aquestes persones hi ha dos educadors socials, que les seves entrevistes respectives es poden veure als annexos 2 i 3. He escollit aquelles que m'ha semblat que explicaven millor tots aquells factors que, de diferents maneres, estan influïnt en els canvis socials que hi ha a Catalunya.

“el desconeixement ens fa desconfiats i afavoreix la segregació. També és bàsicament un problema social i malauradament la nostra societat burgesa oblida amb molta facilitat que nosaltres també vàrem ser un poble amb necessitat d'emigrar per guanyar-nos la vida en d'altres terres.

Som una societat amb “ trets esquizofrènics”...per exemple mai s'havia parlat tant de solidaritat, ONG'S i voluntariats i en canvi, mai a la història s'han donat tantes diferències socials, tanta explotació, tanta esclavitud i tanta misèria com en l'actualitat. Podríem posar exemples semblants si parlem de respecte al medi natural, d'oci i drogues, de comunicació o de relacions humanes, etc... En aquest món global no podem parlar de canvis a Catalunya sense parlar de canvis que afecten al món occidental. “

(Albert Nebot, Director del centre d'internament Montilivi de Girona)

“Respecte als menors, (els canvis més significatius són) la manca de disciplina, d'assumpció de les responsabilitats i la baixa tolerància a la frustració...”

(Àngels Dalmau, Tècnica de Medi Obert)

“Abans no es denunciava tant i ara, per qualsevol cosa es posa una denúncia i això dóna conclusió a que es judicialitza massa.”

(Montserrat Gonzalez, Fiscal de menors)

“Jo crec, però, que no estem en una societat òrfena de valors, sinó que estem en una societat on potser hi ha nous valors o han canviat en la seva manifestació i els tradicionals han perdut força.”

(Lluís Jérez, Director CRAE l'Albera)

“Sens dubte, la inclusió de la dona al món laboral, els fluxes migratoris, el descrèdit polític i institucional, les noves tecnologies, que comporta noves maneres de relacionar-se.. i en aquests moments la crisi financera, que comporta una distància de classes cada vegada més agreujada, on caldrà una redifinició del model social actual. Tots els esmentats interactuen entre ells, alhora que es retroalimenten “

(Neus Juanola, Educadora social)

4. MARC LEGAL DE LA JUSTÍCIA JUVENIL

Existeix tot un seguit de documents legislatius que emmarquen l'existència de les lleis que tot seguint comentarem. El recull de la legislació d'aplicació en el camp de la justícia juvenil es troba recollida a l'annex 4 d'aquest treball.

Passem tot seguit a comentar breument les característiques més importants d'aquestes lleis.

4.1 Llei orgànica 5/2000

La Llei orgànica 5/2000 va entrar en vigor el 13 de gener de 2001 i aquest fet va produir un increment en les demandes d'intervenció.

Núria de Gispert, va ser secretària general de Justícia i de Governació (1984-1993), i consellera de Justícia en el Govern de Catalunya del 1995 al 2001 i del 2002 al 2003. Malgrat ser una llei estatal, gran part del projecte té en compte la realitat catalana, tant en el que es refereix als programes de medi obert com en els d'internament. Varen crear-se places noves, van incrementar-se les places d'educador i altres professionals i es van crear nous jutjats de menors i fiscalia de menors a Barcelona, amb guàrdia permanent les 24 hores, única fins avui a tot l'Estat espanyol. El cost que va representar tot això va ser de 3.000 milions de les antigues pessetes, és a dir, divuit milions d'euros. Cal dir que canviar la política de menors va costar molts recursos humans; educadors, mestres, formació i molts recursos materials.

Denominada també com a reguladora de la responsabilitat penal dels menors (LORPM), els canvis més significatius que ha comportat són:

- El canvi d'àmbit d'aplicació respecte l'edat, anteriorment s'aplicava dels 12 fins als 16 mentre que ara és dels 14 fins als 18.
- S'ha introduït la responsabilitat civil derivada del delictes, de manera que els pares o responsables legals han de respondre solidàriament davant el perjudicat, si aquest exerceix el seu dret de reclamar responsabilitats civils.

- La durada de les mesures ha variat i s'han incrementat en els casos d'internament.
- Resulta molt més definit i regulat el procediment processal a seguir.
- En l'execució de mesures, el jove encara que ja tingui els 18 anys haurà de continuar complint les mesures.
- S'han modificat els tipus de mesures que es poden aplicar (internament en centre tancat, internament en centre obert, internament terapèutic...)

4.2 Reial decret 1774/2004

El Reial decret 1774/2004 s'encarrega de regular les regles per a l'execució de mesures. Consta d'un capítol IV on s'hi detalla el règim disciplinari dels centres d'internament.

4.3. Llei 27/2001

La Llei 27/2001 té la funció de regular l'actuació de l'Administració de la Generalitat o qualsevol altra entitat pública o privada que intervingui amb menors en el marc d'una mesura o d'un altre manament de la instància judicial imposat en aplicació de la LORPM.

Segons Núria de Gispert la finalitat bàsica d'aquesta llei és promoure i regular les eines per aconseguir la integració i la reinserció socials dels menors i els joves, mitjançant l'aplicació de programes i actuacions que han de tenir un caràcter fonamentalment educatiu. La individualització de les intervencions, en funció de les circumstàncies de cada cas, la formació especialitzada dels professionals i dels equips que intervenen en cada fase, són altres trets característics de l'acció educativa regulada per la llei. Un capítol important de la llei és el que es refereix als programes generals d'intervenció en medi obert. Les mesures s'han d'executar amb la metodologia i els criteris d'actuació definits pels programes generals respectius i altres que es considerin adequats.

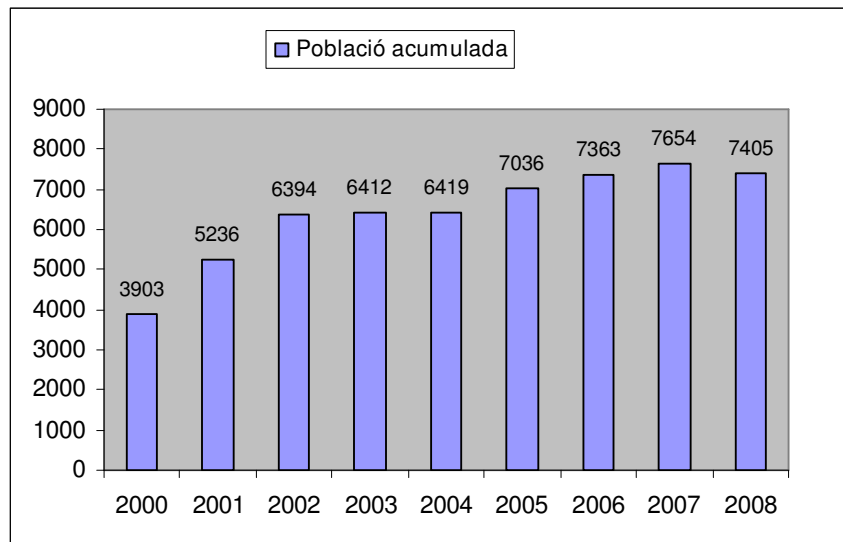
En la Llei es concreten les funcions, la composició i les atribucions dels equips tècnics que hauran d'elaborar els informes tècnics i de mediació. Aquesta llei ha cobert un buit important que ha existit durant quatre anys que han passat entre l'aprovació de la LORPM i el reglament.

5. IMPACTE DE L'APLICACIÓ DE LES LLEIS

L'entrada en vigor el 13 de gener de 2001 de la Llei orgànica 5/2000 i l'aplicació de la Llei 27/2001 de 31 de desembre ha comportat una sèrie de conseqüències que intentarem presentar a continuació a través de dades estadístiques.

En primer lloc observem les dades referents a la població acumulada per la justícia juvenil des de l'any 2000 fins a l'any 2008:

Any	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Població acumulada	3903	5236	6394	6412	6419	7036	7363	7654	7405

Aquestes dades són prou significatives perquè podem veure que hi ha hagut un augment gairebé permanent de la xifra de població acumulada, tot i que l'any 2008 hagi disminuït lleugerament respecte a l'any 2007. També podem veure que en qüestió de vuit anys aquesta població gairebé s'ha duplicat.

Però observem tot seguit aquestes dades comparades amb les de la població total de Catalunya durant els mateixos anys :

Població acumulada. Percentatges respecte a la població total

Any	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Població Catalunya	6.261.999	6.361.365	6.506.440	6.704.146	6.813.319	6.995.206	7.134.697	7.210.508	7.364.078
Població acumulada	3903	5236	6394	6412	6419	7036	7363	7654	7405
% de població acumulada respecte del total de Catalunya	0,06	0,08	0,10	0,10	0,09	0,10	0,10	0,11	0,10

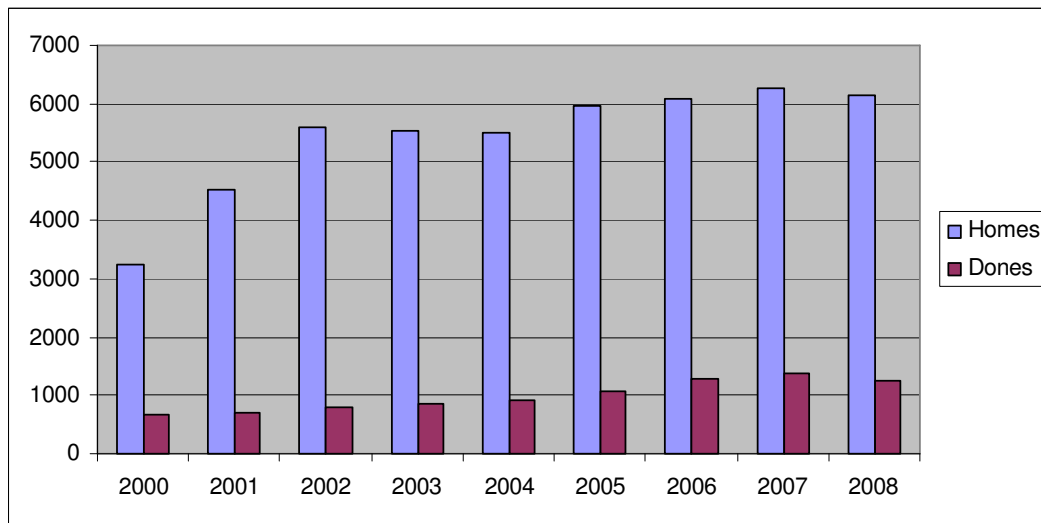
En aquest segon cas podem observar que, malgrat que realment tal i com vèiem en el primer gràfic, ha augmentat espectacularment la població acumulada de justícia juvenil, en realitat aquest augment només és el resultat de l'augment de la població catalana en aquest mateix període de temps.

Es pot veure que abans de l'entrada en vigor de la nova legislació, el percentatge de població era força més baix, del 0,06 % l'any 2000 i que augmenta fins al 0,08 % l'any 2001 i continua augmentant fins al 0,10% l'any 2002, però que a partir d'aquest moment, les xifres es mantenen força estables i que els percentatges es mouen entre el 0,09% i el 0,11% fins a l'any 2008. També podem observar en aquest cas com l'any 2008 disminueix respecte a l'any 2007.

Veiem ara aquestes xifres des d'altres perspectives i observem si hi ha diferències relacionades amb altres aspectes.

Pel que fa al sexe, les xifres en el mateix període de temps són les següents :

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Homes	3231	4534	5590	5545	5497	5955	6091	6280	6138
Dones	672	702	804	867	922	1081	1272	1374	1267

Observem clarament que les xifres d'homes superen en molt a les de dones respecte de la població total acumulada.

Si fem ara la mateixa comparació que hem realitzat abans respecte a la població total de Catalunya, els resultats que tenim són els següents :

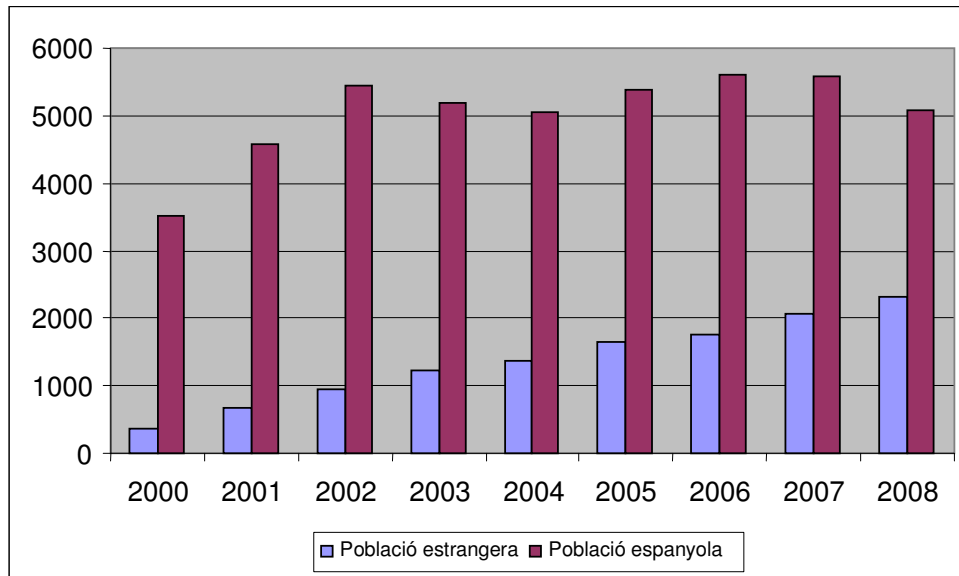
Població acumulada per gènere. Percentatges respecte a la població total

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total homes Catalunya	3.058.628	3.115.336	3.201.029	3.309.850	3.366.329	3.468.235	3.543.706	3.578.176	3.661.028
Població homes acumulada	3231	4534	5590	5545	5497	5955	6091	6280	6138
% de població d'homes acumulada respecte del total d'homes de Catalunya	0,11	0,15	0,17	0,17	0,16	0,17	0,17	0,18	0,17
Total dones Catalunya	3.203.371	3.246.029	3.305.411	3.394.296	3.446.990	3.526.971	3.590.991	3.632.332	3.703.050
Població dones acumulada	672	702	804	867	922	1081	1272	1374	1267
% de població de dones acumulada respecte del total de dones de Catalunya	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,03

En aquesta segona taula comparativa podem veure que en el cas dels homes, de l'any 2000 al 2002 hi ha un augment considerable fins que a partir de l'any 2003 s'estabilitza bastant el percentatge de població. I en el cas de les dones també s'ha de destacar que la població de dones acumulada l'any 2008 s'ha duplicat respecte el 2000. No es pot dir que hi hagi hagut un augment de delictes per part de les dones sinó cal esmentar que ha augmentat la població d'aquestes.

Finalment, veurem les diferències que hi ha per nacionalitat :

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Població estrangera	373	670	954	1235	1380	1652	1766	2069	2329
Població espanyola	3530	4566	5440	5177	5039	5384	5597	5585	5076

En aquest aspecte, es fa evident un augment important de la població estrangera. La població espanyola ha anat creixent a un ritme constant mentre que la pujada de les xifres d'immigrants és major.

Podria arribar a passar, que si esperéssim 10 anys més s'igualaria el nombre de persones estrangeres que espanyoles.

Esmentar també que quan es va fer l'entrevista amb la fiscal va afirmar que hi ha una gran majoria de menors estrangers que passen per justícia juvenil.

Malgrat les dades que acabem de veure i de comentar, observem a continuació ara també els nombres respecte de la població total de Catalunya per nacionalitats:

Població acumulada segons nacionalitat. Percentatge respecte a la població total

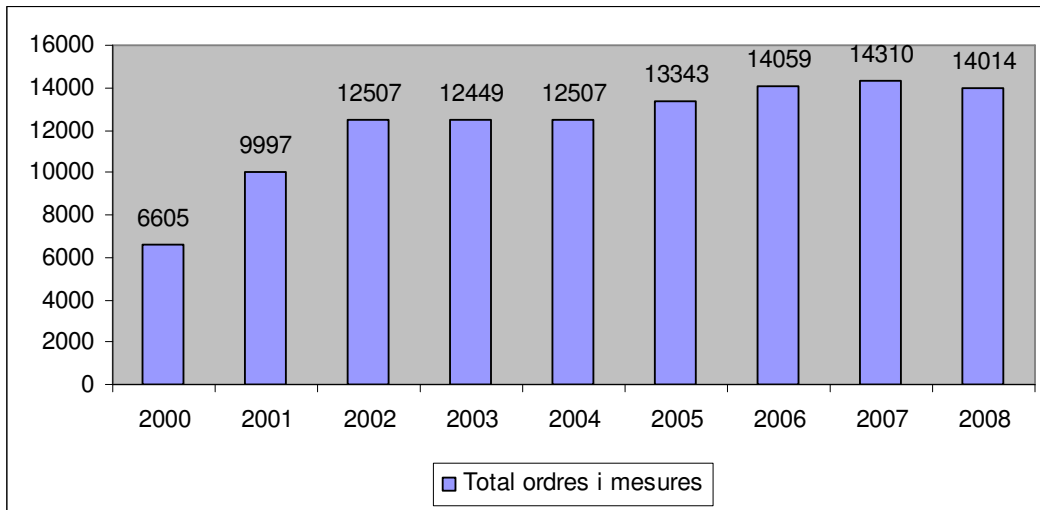
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Població estrangera de Catalunya	181590	257310	382020	543008	642846	798904	913757	972507	1103790
Població estrangera acumulada	373	670	954	1235	1380	1652	1766	2069	2329
% de població estrangera acumulada respecte del total de Catalunya	0,21	0,26	0,25	0,23	0,21	0,21	0,19	0,21	0,21
Població espanyola a Catalunya	6.080.409	6.104.045	6.124.420	6.161.138	6.170.473	6.196.302	6.220.940	6.238.001	6.260.288
Població espanyola acumulada	3530	4566	5440	5177	5039	5384	5597	5585	5076
% de població espanyola acumulada respecte del total de Catalunya	0,06	0,07	0,09	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09	0,08

Respecte a aquesta taula cal destacar que la població estrangera augmenta després de l'entrada en vigor de la Llei però al 2004 s'estabilitza totalment. I l'espanyola continua amb una estabilitat total, excepte l'any 2002 en què hi ha un petit augment.

5.1 Augment de casos tractats

Cal destacar l'augment substancial que s'ha produït del nombre de menors i joves que són objecte d'intervenció tant en la fiscalia i els jutjats de menors com en el serveis de la Generalitat, responsables de l'execució de les mesures dictades pels jutjats de menors. Exactament, el nombre d'ordres i mesures que s'han portat a terme durant el període de temps que estudiem és el següent :

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total ordres i mesures	6605	9997	12507	12449	12507	13343	14059	14310	14014

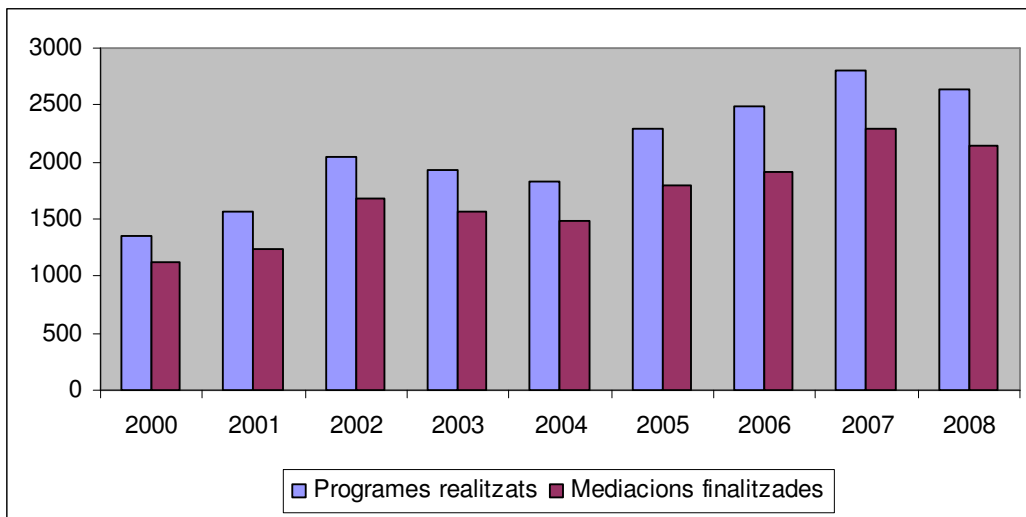

Com es pot demostrar amb el gràfic hi ha hagut un augment dels casos tractats en justícia juvenil i es pot observar que l'any 2008 les xifres s'han duplicat respecte el 2000. Entre els anys 2002 i 2005 sembla que hi ha una mena d'estabilitat.

A continuació s'ofereixen totes les mesures que acabem de presentar, desglossades en dades estadístiques que il·lustren aquest augment en els diferents àmbits d'intervenció de la justícia juvenil :

-L'àmbit de la mediació:

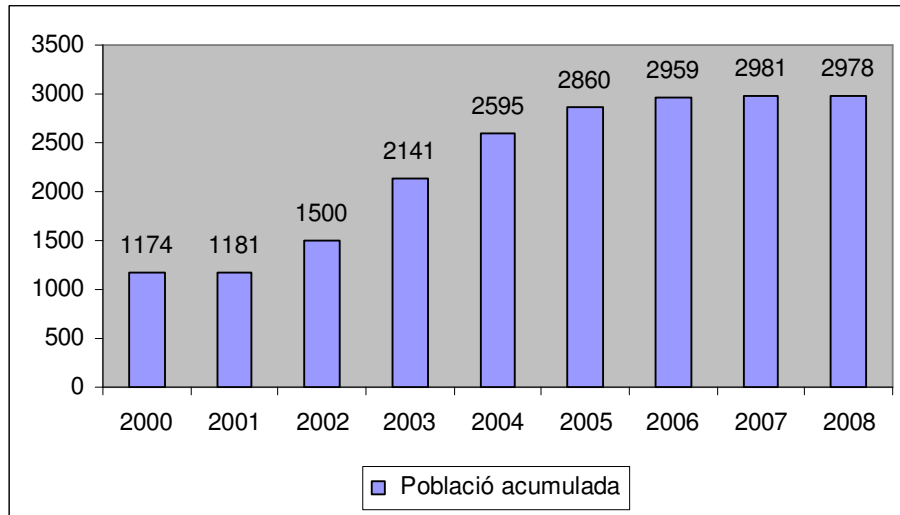
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Programes realitzats	1359	1574	2042	1931	1824	2286	2487	2795	2643
Mediacions finalitzades	1122	1232	1676	1560	1478	1801	1917	2299	2135

Les xifres parlen per si soles i és que les mediacions han augmentat considerablement. Tal i com ens ha comentat la jutgessa de menors, Cristina Delgado, la mediació és una mesura eficient i sobretot necessària. Els programes realitzats al llarg dels darrers vuit anys han tingut un augment constant. Pel que fa a les mediacions finalitzades, el nombre d'aquestes s'estabilitza de l'any 2002 al 2006.

- L'àmbit del medi obert:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Població acumulada	1174	1181	1500	2141	2595	2860	2959	2981	2978

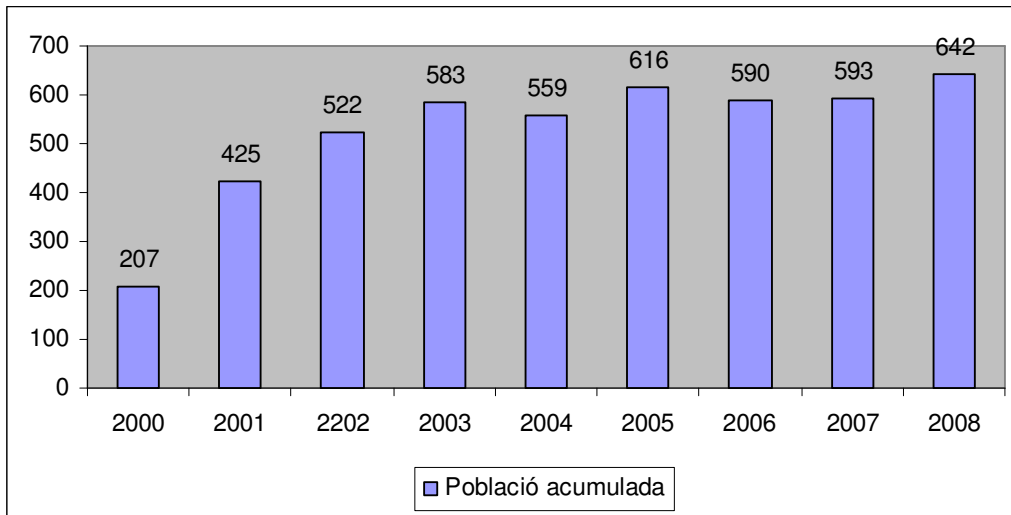
L'àmbit d'intervenció, en aquest cas, el de medi obert és present al llarg del compliment de la mesura d'un jove i per tant el seu ús és evident. Els primers anys de la entrada en vigor de la Llei 5/2000 la població que havia de passar per medi obert era força estable, però a partir de l'any 2002 el seu nombre s'ha elevat. Possiblement d'aquí a uns anys, aquestes dades seguiran en augment.

-L'àmbit de l'internament en centres :

Població internada en centres educatius

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Població acumulada	207	425	522	583	559	616	590	593	642

Amb l'entrada en vigor de la llei el 2000 va incrementar-se el nombre de menors que ingressaven a centres d'internament fins el 2003. Entre 2004 i 2006 hi ha hagut una mena d'estancament i no ha progressat. Però a partir del 2007 sembla que anirà augmentant.

En tots els estudis estadístics que acabem de veure hi trobem alguns aspectes en comú:

- Hi ha hagut un increment dels casos tractats per la justícia juvenil.
- Les mesures de medi obert i les d'internament han augmentat més que les de mediació.

Les causes més directes d'aquests increments són principalment:

- Que la justícia juvenil s'aplica des del canvi de legislació als joves de 16 i 17 anys, als quals abans s'aplicava el Codi Penal.
- Que la durada màxima de les mesures també ha augmentat. Abans no podien excedir de 2 anys i la legislació actual preveu que, en alguns casos, puguin allargar-se fins a 4,5 o 8 anys.
- Que ha augmentat el límit d'edat d'execució. Abans, les mesures d'internament s'havien d'interrompre en arribar el jove a la majoria d'edat, mentre que ara la llei preveu que les mesures d'internament es puguin executar fins que el jove compleixi els 23 anys i les mesures de medi obert no tenen límit d'edat.

Finalment, el senyor Joaquim Asso, cap del Servei de Suport a l'Execució Penal del Departament de Justícia a Girona, ens ha fet arribar les següents dades que comparen dades de l'any 2008 amb les que ja es tenen d'aquest any 2009. La seva entrevista respectiva es pot veure a l'annex 5.

Respecte a la població total acumulada veiem que es preveu que aquest any torni a pujar:

	2008	Previsió 09
Població	7405	7700

Respecte a les diferències per gèneres augmenta el percentatge d'homes:

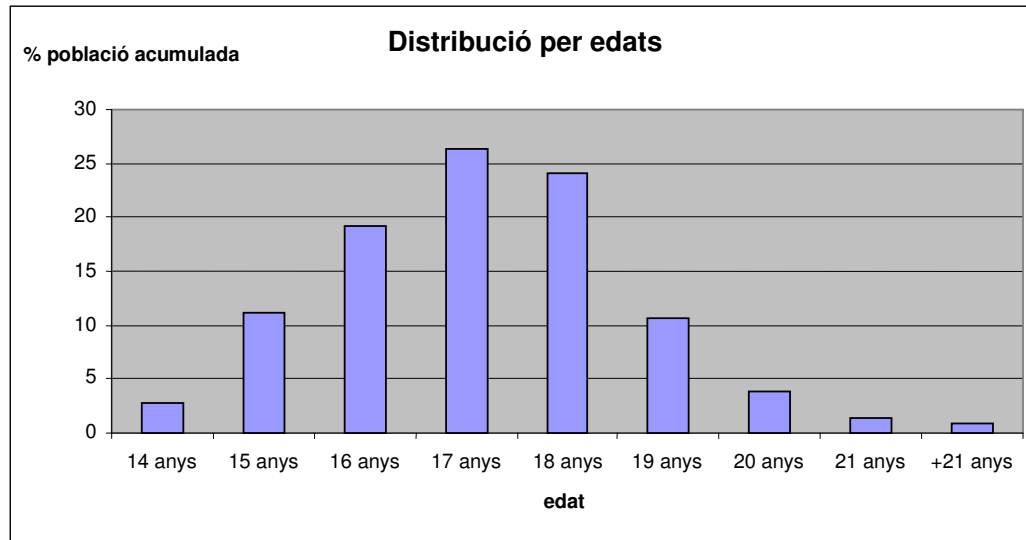
	2008	Actualment
Homes	82,89	84,92
Dones	17,11	15,08

També trobem un augment de la població estrangera:

	2008	Actualment
Estrangers	31,45	38,25
Espanyols	68,54	61,75

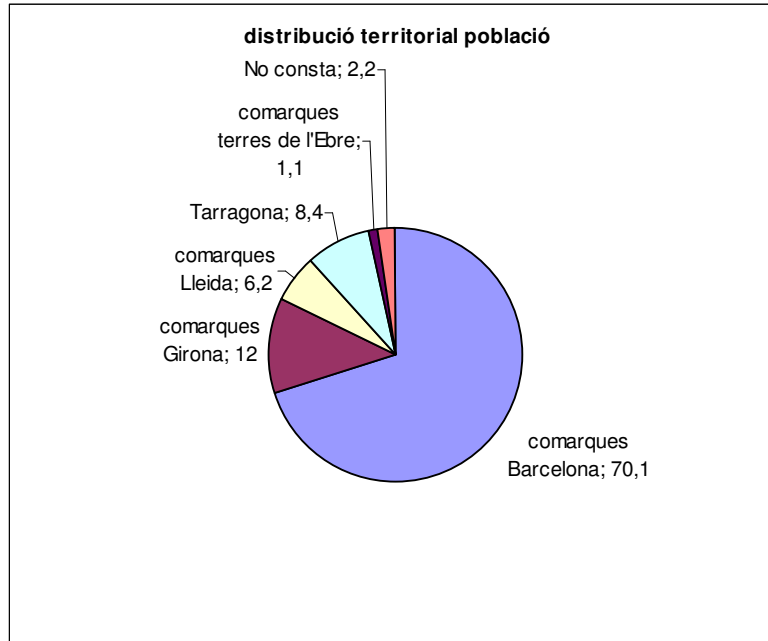
El senyor Joaquim Asso ens ha ofert dades actuals de la distribució per edats, i podem veure que aquest any es concentren sobretot entre els 17 i els 18 anys:

	% actual
14 anys	2,8
15 anys	11,1
16 anys	19,1
17 anys	26,4
18 anys	24
19 anys	10,6
20 anys	3,8
21 anys	1,4
+21 anys	0,8

D'aquest mes de juny de 2009 també tenim dades sobre la distribució territorial. Veiem que es concentra molt a les comarques de Barcelona:

	% actual
Comarques Barcelona	70,1
Comarques Girona	12
Comarques Lleida	6,2
Tarragona	8,4
Comarques terres de l'Ebre	1,1
No consta	2,2

5.2. Increment del nombre de joves de més edat

Aquest fet ha comportat haver de donar resposta a les noves problemàtiques. L'edat dels menors ha augmentat i això ha requerit mesures de medi obert o d'internament. Segons les dades extretes del Pla Director de Justícia Juvenil, l'any 2003, el 83% dels menors atesos amb mesures de medi obert tenien entre 17 i 22 anys i el 60% dels interns en centres de menors també tenien entre 17 i 22 anys.

En el conjunt de la població atesa l'edat mitjana s'ha incrementat fins als 16,5 anys. En canvi no hi ha hagut variacions significatives pel que fa al gènere, que es manté amb un 85% de nois i un 15% de noies. En règim d'internament les noies són només el 8%.

5.3. Aparició de noves problemàtiques

L'augment de les edats dels joves sobre els qual s'intervé ha traspassat a la justícia juvenil molts més casos de delictes greus contra les persones que en etapes anteriors. Aquest mateix augment de l'edat ha ocasionat noves problemàtiques, que amb una població més jove abans no eren freqüents, i avui en dia han esdevingut més habituals: el consum de tòxics, els trastorns mentals, la violència en el si de la família, l'aparició de violència organitzada, etc

5.4. Desequilibri entre recursos i demanda

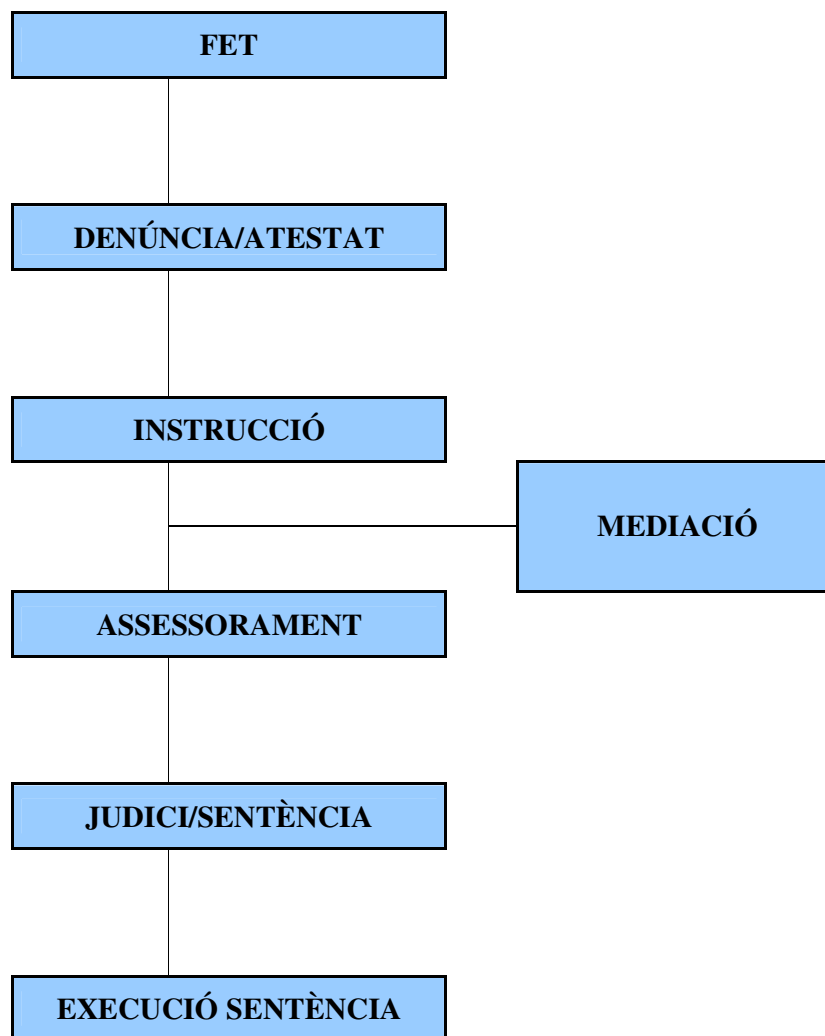
Aquest desequilibri afecta sobretot als recursos dedicats a l'execució de les mesures, perquè l'augment de les mesures que han d'executar els serveis de justícia juvenil no ha anat acompanyat d'una planificació adequada ni d'un creixement suficient dels recursos humans i materials. A inicis de l'any 2004, el Departament de Justícia va realitzar un diagnòstic de la situació del sistema de Justícia Juvenil. Si analitzem els tres àmbits d'intervenció que es van estudiar ens trobem amb situacions diferents:

- Els equips de mediació i assessorament, es troben amb xifres de gestió més o menys sostenibles. Això permet assumir generalment la mediació en tot el territori i desenvolupar programes preventius comunitaris.

- En canvi, les mesures de medi obert i les d'internament han patit un creixement considerable. Ja en aquest estudi del 2004 es preveia que calia incrementar els equips de medi obert i crear noves places d'internament per intentar frenar les mancances i evitar el desequilibri territorial que existia entre les diferents zones de Catalunya.

6. ANÀLISI DEL PROCÉS JUDICIAL

6.1 Organigrama

A continuació presento un organigrama molt senzill on es poden observar les diferents fases que es troben des de que es produeix un delictes fins que el jove compleix la sentència.

6.2 Descripció del procés

El procés comença a partir del moment en què un jove comet un fet delictiu. A partir d'aquí, segons ens explica l'advocada Susanna de Torre, s'inicia tot un complex procediment judicial que passa per diferents fases.

La primera és aquella en què algú informa del que ha passat. Cal diferenciar si això ho fa un particular o un agent policial, ja sigui un mossos d'esquadra o un policia local. En el cas que sigui un particular qui informi dels fets, ens trobaríem davant d'una denúncia, que posaria en coneixement de les autoritats esmentades o del jutjat el fet delictiu. En el cas que fos la mateixa Policia local o el cos de Mossos d'Esquadra qui informessin, ens trobaríem davant d'un atestat.

L'atestat és un document en el qual es fa constar la versió de l'instructor i de tots els implicats. També s'hi inclou l'hora, el lloc, punts d'interès a nivell policial i moltes altres dades relacionades amb el fet. Aquest atestat té un número que servirà per després localitzar aquest document al jutjat.

Tot seguit, per tal de completar la informació, els mossos es desplacen al llocs dels fets per fer una inspecció ocular que adjuntaran a l'atestat. En el cas que hi hagi testimonis els fan fer una acta de declaració.

A continuació es detenen els suposats infractors i els porten a comissaria. Per llei, els menors no poden estar més de 48 hores detinguts, i cal recalcar que tenen prioritats màxima per davant de qualsevol altre detingut. En el moment de la detenció, un menor és prioritat absoluta a la comissaria, per evitar que passi massa temps a les dependències policials. Seguidament s'avisava l'advocat de guàrdia (en el cas que el menor no en tingui un de particular). El Col·legi d'Advocats està obligat a tenir un lletrat especialitzat en dret de menors i és imprescindible l'assistència d'aquest lletrat per garantir tots els drets del menor en el moment de la declaració. Entre els drets del menor hi ha :

- Dret a no confessar-se culpable.
- Dret a no declarar contra si mateix.
- Dret a guardar silenci.
- Dret a només declarar davant del jutge.
- Dret a avisar la família.
- Dret a un intèrpret (en el cas que sigui estranger).
- Dret a ser visitat per un metge forense.

Llavors comença la declaració. Segons consta a la llei 5/2000 els menors poden parlar amb l'advocat abans i després de declarar, a diferència dels adults. Aquest dret a declarar és senzillament això, un dret de què disposa el menor i , per tant, fer-ne ús o no, ni l'afavoreix ni el perjudica.

El jove té el dret a escollir el moment en què vol declarar, ja sigui a comissaria o posteriorment, davant de la fiscalia de menors. Si es dóna el cas que el menor decideix declarar només davant la fiscalia, llavors automàticament és posat en llibertat si disposa de domicili conegut. Des d'aquest moment el menor queda citat perquè es presenti a la fiscalia de menors.

És en aquest moment quan la fiscalia rep l'atestat. Arribat el dia de prendre declaració davant de la fiscalia, les persones que hi seran presents són el menor, el seu pare i/o mare o tutor legal, l'advocat i el fiscal. (Si és donés el cas que el menor es trobés en la situació de no tenir cap representant o tutor legal, se li assignaria un fiscal que li portés la defensa).

A partir d'aquí el fiscal instrueix el cas i pot demanar més proves i més testimonis. Un cop aquest fiscal considera que disposa de la informació necessària per anar a judici, es tanca la instrucció del cas i passa al jutjat.

En aquesta fase del procés intervenen els equips d'assessorament, que demanen la col·laboració dels familiars. El dia en què l'equip cita el menor, també hi han d'assistir el pare i/o mare o tutor legal i l'advocat. Aquests proposen al menor una possible mediació. Si el menor accepta la culpabilitat del fet que se li imputa i mostra

penediment respecte al que s'ha esdevingut, a el seu advocat, per tal d'agilitzar el procés, fa que es produeixi d'immediat el judici. Aquest desenvolupament tant ràpid del procediment, que moltes vegades implica que el mateix dia en què és citat per a la mediació ja es pugui portar a terme el judici, és una mostra més del funcionament a la pràctica de la justícia juvenil, que evita la demora en tots els moments en què és possible. Sovint les famílies que han d'acompanyar el menor en tot el procés tenen dificultats per fer aquest acompanyament (per problemes en faltar a la feina, per exemple) i els agents que hi intervenen intenten simplificar i alleugerir al màxim tot el que cal fer.

El ministeri fiscal proposa la mesura a petició de l'equip tècnic i amb l'acceptació del menor. A continuació es truca al jutge, al fiscal i es fa el judici ràpid.

Si el menor rebutja la mediació per qualsevol motiu i no accepta la culpabilitat dels fets imputats, l'equip proposa una mesura. Això s'adjunta a l'expedient de la fiscalia i es posa dia i hora per al judici.

Una vegada s'ha celebrat el judici, el procés s'acaba amb una sentència, que pot ser absolutòria o condemnatòria. En el cas que acabi essent condemnatòria, es pot imposar qualsevol mesura, que sempre estarà relacionada amb la gravetat del fet comès o amb la reincidència. La descripció d'aquestes mesures es desenvoluparà a l'apartat 7.

En iniciar el relat d'aquest procés hem dit que els fets poden ser denunciats tant per un agent policial com per un particular. En aquest segon cas, ja hem dit que ens trobem davant d'una denúncia, que s'ha de posar al jutjat, a la comissaria dels mossos d'esquadra i/o de la policia local, i a partir d'aquest moment el procés coincidiria amb el que ja hem explicat.

7. INTERVENCIÓ DELS AGENTS

Tot seguit veurem les funcions específiques que tenen assignades els diferents agents que hem vist que intervenien en tot el procés que s'ha descrit a l'apartat anterior. Com que una part de la informació ja s'ha vist, hi trobarem només la informació que ho completa.

En aquest apartat, a més d'informació bibliogràfica, sobretot de lleis i butlletins on es poden trobar les funcions de cada agent, la informació prové de les entrevistes realitzades a cadascun d'ells. Aquestes entrevistes es poden veure als annexos (6, 7, 9, 10, 11).

7.1 Policia local

Les principals funcions que té encomanades la policia local, ja sigui en matèria administrativa o judicial, bàsicament vénen reflectides a la Llei Orgànica de Forces i Cossos de Seguretat 2/86, a la Llei Reguladora de les Bases de Règim Local, 7/85 i a la Llei Orgànica de Protecció de Seguretat Ciutadana 1/92.

La LOFCS, en el seu article 53, indica que els cossos de Policia Local, entre d'altres que tenen assignades, hauran d'exercir les següents funcions:

a) Policia Administrativa, amb tot allò relatiu a les Ordenances, Bans i altres disposicions municipals dins de l'àmbit de les seves competències.

b) Participar en les funcions de Policia Judicial, en la forma establerta en l'article 29.2 d'aquesta Llei. Aquestes funcions són:

- Auxiliar jutges, tribunals i ministeri fiscal en la investigació de delictes i en el descobriment i detenció dels delinqüents, quan se'ls ho demani.

- Practicar per iniciativa pròpia o a requeriment de l'autoritat judicial, del ministeri fiscal o de superiors jeràrquics, les primeres diligències de prevenció, de custòdia de detinguts i la prevenció i la custòdia dels objectes provinents de d'un delicte o

relacionats amb la seva execució, actuacions les quals s'han de justificar, en els termes establerts legalment, a la autoritat judicial o al ministeri fiscal, d'acord amb la normativa vigent.

En primer lloc s'han descrit les funcions que té un Policia local des del punt de vista judicial. En aquest cas, després d'haver entrevistat al Cap de Policia Local de Llançà, hi ha hagut altres temes i opinions respecte a les seves funcions com a Policia Local.

El fet de tenir la Direcció de la Policia Local, ha implicat a que no pugui tenir tant de tracte directe amb la gent com abans. També comenta que moltes vegades troba a faltar el tracte amb els ciutadans i que sovint quan arriba algú amb algun conflicte, de seguida els convida a parlar amb ell al seu despatx, ja que el diàleg ajuda molt a solucionar-lo. Segurament això és possible perquè es troba en una població petita i és més fàcil el contacte. De totes maneres, a part d'aquestes diferències, com a policia local exerceix les funcions que acabem d'explicar, sobretot les que es refereixen a “primeres diligències de prevenció i custòdia de detinguts”.

7.2 Cos de Mossos d'Esquadra

Les principals funcions de la policia de la Generalitat, el cos dels Mossos d'Esquadra, relacionades més o menys directament amb el tema que tractem, són les següents, en funció de la seva tipologia:

- Policia judicial:
Investigar els delictes i donar suport als jutges i tribunals.
- Policia de seguretat:
Protegir les persones i els béns.
Mantenir l'ordre públic.
Vigilar els espais públics per prevenir possibles delictes i faltes.
- Policia administrativa:
Vetllar pel compliment de les lleis aprovades pel Parlament de Catalunya.

Existeix, però, una unitat de menors dins del cos policial dels Mossos d'Esquadra, que s'encarrega de tots aquells temes que hi estan relacionats directament.

Avui en dia, la Unitat Central de Menors coordina les actuacions en les quals hi ha implicats menors en tot el territori de Catalunya, dóna suport quan és necessari i treballa amb estreta col·laboració amb els òrgans judicials, fiscals i administratius especialitzats en l'àmbit de menors. La funció d'aquesta unitat és la coordinació de totes les unitats i els serveis de menors amb una faceta ambivalent repressora-assistencial. A més, un dels interessos propis de la unitat és que es pretén donar un tractament específic a aquest sector de la població i es procura que l'actuació amb ells sigui coherent amb el procediment administratiu de protecció de menors i amb el procediment judicial i mesures de reforma-educatives, de manera que existeixi una continuïtat d'actuacions i criteris per part de totes les institucions que intervenen en el menor, tenint en compte que tant des del moment de la detenció com des del moment de la intervenció en menors victimitzats o en situació de risc, la finalitat que es persegueix és sempre la mateixa: l'interès primordial del menor.

Per a més informació sobre la unitat central de menors, es pot veure al blog.

Finalment, el caporal del cos de Mossos d'Esquadra que representava la Unitat Regional de Proximitat i Atenció al Ciutadà de la comissaria de Mossos d'Esquadra de Girona, va explicar durant l'entrevista realitzada (que es pot veure a l'annex 8), que les funcions específiques que porten a terme els Mossos d'Esquadra a partir del moment en què es té constància d'un delicte, són les següents:

- Realització de l'atestat policial : confecció del document que recull totes les circumstàncies del fet.
- Investigació dels fets: En el cas que s'esbrini l'autor, se'l pot detenir o deixar en llibertat (en funció de la gravetat del delicte).
- Col·laboració: S'encomanen gestions, per part de fiscalia sobretot. La fiscal sol demanar als mossos que detinguin a algú, declari, s'ampliï una informació o es busqui un testimoni.

7.3 Advocada

Un advocat és aquella persona, llicenciada en dret i inscrita en un Col·legi d'Advocats, que exerceix professionalment l'assessorament i consell en matèria legal així com la direcció i defensa de les parts en judici i tota classe de processos judicials i administratius. Els advocats són els principals cooperadors o agents que intervenen en l'administració de justícia.

Segons l'advocada entrevistada, Susanna de Torre, els advocats tenen relació directa amb els joves, i són les persones que garanteixen i asseguren els seus drets. Intervenien en el mateix moment en què es produeix la detenció i fins el moment de dictar-se sentència. A l'apartat 5.2 del treball ja hem vist en quines fases del procés l'advocat acompanya el menor i quina és la seva funció a cada una. Recordem que ja hem dit que el col·legi d'advocats està obligat a tenir un advocat especialitzat en dret de menors i que és imprescindible la seva assistència per garantir tots els drets del menor.

7.4 Fiscalia

Segons Montserrat González Balot, que porta dinou anys exercint de fiscal, la diferència principal de les seves funcions respecte als menors és que en els casos que afecten menors el fiscal actua més com una mena de jutge instructor que no pas com un acusador . Quan es té coneixement de l'atestat, s'estableixen unes proves per acreditar. Llavors s'acusa el menor. Quan està instruït es fa l'escrit d'al·legacions que és un resum de l'expedient on hi ha varies conclusions, que són les següents:

1. Fets que van passar.
2. Qualificació jurídica dels fets.
3. Qui és l'autor dels fets.
4. Circumstàncies personals del menor a nivell familiar, escolar, laboral...
5. La mesura educativa que es demana.

Un fiscal de menors té molta relació amb l'equip d'assessorament tècnic perquè li cal conèixer el màxim d'informació que aquests assessors li poden donar per poder enfocar correctament el procés.

És molt diferent la relació que poden tenir els fiscals de menors amb els advocats d'aquests menors que amb els advocats dels adults, ja que en el primer cas tots dos han de canviar totalment la mentalitat i fer que tot sigui més educatiu per al menor. Entre fiscalia i advocats hi ha d'haver més conformitat perquè el que pretenen tots dos és el mateix.

7.5 Jutge de menors

Exerceix les funcions que estableixen les lleis envers els menors que hagin incorregut en conductes tipificades per la llei com a delictes o falta. Amb l'entrada en vigor de la nova Llei de responsabilitat penal dels menors (gener de 2001), el jutge de menors rep l'expedient que ha instruït el fiscal i adopta la decisió que correspongui legalment.

A Catalunya, els jutjats de menors estan situats a les capitals provincials i estenen la seva jurisdicció a la respectiva província.

8. ÀMBITS D'ACTUACIÓ

El Departament de justícia, s'organitza, a partir de la Subdirecció General de Justícia Juvenil en 3 àrees: àrea de programes de mediació i assessorament tècnic, l'àrea de medi obert i el servei de centres educatius.

Tot seguit farem la descripció i esmentarem les funcions principals de cadascuna d'aquestes àrees. Les entrevistes de cadascun dels representants es poden veure als annexos (12, 13, 14 i 15).

8.1. Àmbit d'actuació/d'intervenció: Mediació i assessorament tècnic

Els principals objectius que es tenen en compte dins l'equip d'assessorament tècnic són els d'assessorar tècnicament tant el fiscal com el jutge de menors, sobre la resposta sancionadora educativa que sigui més adient per al menor mitjançant l'elaboració d'informes, emissió de propostes o simplement ser escoltats.

També han d'aconseguir fomentar la col·laboració dels pares i/o familiars del menor o jove a fi de propiciar la reflexió del menor o jove sobre la seva situació personal i judicial. Per tal que adopti una actitud de responsabilitat cap al procediment en què està involucrat.

I per últim, l'equip d'assessorament tècnic ha de promoure la col·laboració de les entitats i/o institucions públiques i/o privades, procurant que assumeixin les responsabilitats que els són pròpies.

Les fases que es desenvolupen són les següents:

1. Informació al jove i a la seva família i enquadrament de la intervenció

Se'ls informa sobre l'objectiu de l'exploració.

2. Exploració i observació

Es realitza a través d'espais d'entrevista amb el menor i els seus pares. S'exploren aspectes relacionats amb l'àrea sociofamiliar i l'àrea personal del menor.

3. Elaboració de l'informe d'assessorament

L'informe és l'instrument escrit utilitzat per donar a conèixer a l'àmbit judicial la situació del jove i la valoració de la mateixa. Legalment, no és vinculant.

4. Devolució, orientació i devolució

Aquesta fase no comporta obligatorietat per als joves i les famílies, sinó que es treballa des de la voluntarietat. Des de l'equip tècnic es facilita un espai on la família i el jove puguin rebre informació sobre els aspectes que s'han detectat en l'exploració.

5. Assistència a les compareixences i audiències

El membre de l'equip tècnic que ha elaborat l'informe ha d'estar present en el moment de la compareixença i audiència judicial (judici oral). El tècnic ha d'assessorar oralment sobre l'informe que ha elaborat i consta a l'expedient judicial.

Per altra banda trobem els equips i serveis de mediació.

La mediació es descriu com un model de justícia que preveu, igualment, el respecte als drets de les víctimes, la seva atenció i la reparació del dany que han sofert. Dins d'aquest bloc, la mediació es presenta com una eina essencial per afavorir la participació activa del menor i de la víctima i, per la gestió i resolució constructiva del conflicte.

Segons la mediadora Lídia Casadevall, els tres requisits indispensables per a dur a terme una mediació són la responsabilització i reconeixement dels fets, la voluntarietat d'accedir a la mediació i la capacitat del menor d'entendre el procés. El procés de mediació està organitzat en tres fases, seguit dels acords, la valoració i una resolució final:

Primera fase

Els principals objectius que es troben dins de la primera fase són els d'oferir a cada part una bona informació i valorar la viabilitat de la mediació. Com a objectiu a destacar; promoure un clima de reflexió i diàleg. En aquesta fase, el mediador treballa per separat amb cada part, primer amb el jove infractor i després amb la víctima.

Com ens ha comentat la mediatrice Lidia Casadevall, pot haver-hi mediacions directes (les més habituals) en què les dues parts hi estan d'acord i per tant tenen un contacte directe, o també una mediació indirecta, que consisteix en mantenir aquest procés allunyats tant la víctima com el menor.

Segona fase

El mediador valora el conflicte i la visió que en tenen les parts. Si aquestes realment estan interessades a afrontar el conflicte, que la mediació no sigui contraproductiva per a cap d'elles. Tanmateix, el programa prioritza sempre que és possible la participació directa de les dues parts.

Tercera fase : Trobada en les parts

Es tracta del punt fonamental del procés. És un espai de diàleg i comunicació, en què s'exposa el problema, se l'aborda, i se'n parla. La trobada permet situar els fets i el conflicte, des de la perspectiva del que significa per a les dues parts.

8.2. Àmbit d'actuació/d'intervenció: Medi obert

Les mesures de medi obert són les previstes a la Llei orgànica 5/2000, que no impliquen la privació de llibertat del jove o menor.

Aquestes mesures s'executen en l'entorn social i familiar dels menors i joves, cosa que permet fer un seguiment positiu del seu procés de socialització, continuar i/o millorar els vincles de les relacions existents i assolir els objectius següents:

- La integració del menor o jove i la participació i integració de la comunitat en la resolució del conflicte.
- Garantir l'atenció al menor o jove en diferents àmbits.
- El suport al procés d'inserció social.
- La implicació de la comunitat, mitjançant acords i convenis de col·laboració amb altres departaments, ajuntaments...

8.3. Àmbit d'actuació/d'intervenció: Internament

8.3.1. Descripció

L'internament és una mesura privativa de llibertat que obliga el menor o jove a quedar-se en un centre educatiu o terapèutic, o bé en el mateix domicili, durant el temps imposat en la sentència.

Hi ha diferents tipus de mesures:

- Règim tancat: el menor o jove fa totes les activitats del programa educatiu dins d'un centre educatiu.
- Règim semiobert: el menor o jove fa algunes de les activitats del programa educatiu fora del centre.
- Règim obert: el menor o jove fa totes les activitats del programa educatiu fora del centre.
- Internament terapèutic: el menor o jove està ingressat en un centre sociosanitari on rep un tractament específic per a la seva alteració psíquica o dependència a substàncies tòxiques.
- Permanència de cap de setmana (en un centre educatiu o en el domicili): el menor o jove ha d'estar fins a un màxim de 36 hores en un centre o a casa seva, entre la tarda de divendres i la nit de diumenge.

A tots els menors o joves internats se'ls aplica un programa individualitzat que inclou les activitats formatives, laborals, socioculturals, esportives i de tractament de problemàtiques personals, destinades a la seva integració social.

Aquestes activitats poden ser generals o específiques:

Programes generals:

- Competència psicosocial
- Hàbits bàsics i habilitats domèstiques
- Educació per a la salut
- Tutoria
- Reforç en l'entorn familiar

- Cultura i lleure
- Educació física i esport
- Mediació familiar i per a la diversitat

Programes de tractament específics:

- Drogodependències i altres addicions
- Problemàtiques de salut mental
- Delictes sexuals
- Delictes violents

8.3.2. Centres existents a Catalunya

Les dades que presento a continuació són les que consten a la web del Departament de Justícia però han estat confirmades personalment pels responsables de cadascun dels centres. Per aquest motiu en alguns casos faig constar la diferència entre les dues fonts d'on he obtingut la informació.

- Centre Educatiu Els Til·lers

Mossos d'Esquadra, 3
08100 Mollet del Vallès
Director : Sr. Joan A. Zarcero Calvo

Centre de règim tancat i semiobert, per a nois i noies que també executa programes de mesures judicials de curta durada i d'internament de cap de setmana.

Capacitat: 60 places, més un pis assistit (Actualment: 12 places a la unitat terapèutica i 46 al centre educatiu els Til·lers.)

Instal·lacions: Aules de formació educativa; tallers de formació ocupacional de construcció, jardineria, horticultura, lampisteria, pintura, hostaleria i manteniment; pista poliesportiva polivalent, camp de futbol, piscina i gimnàs.

- Centre Educatiu L'Alzina

Masia del Bon Retorn

08184 Palau-solità i Plegamans

Director : Sr. Enrique de Caso Alfaro

Règim tancat i semiobert per a nois per al compliment de mesures d'internament.

Capacitat: 60 places

Instal·lacions: Grups educatius, aules escolars; tallers de formació ocupacional i laboral; instal·lacions esportives.

- Centre Educatiu Montilivi

Lluís Antoni Santaló i Sors, 1

17003 Girona

Director : Sr. Albert Nebot Obon

Règim tancat de curta durada i semiobert per a nois i noies.

Capacitat: 30 places, més un pis assistit.

ACTUALMENT: El centre està dividit en tres unitats de convivència i una unitat externa (pis d'inserció en un barri de Girona). Les 3 unitats de convivència tenen una capacitat de 13 nois cadascuna. Una de les unitats acull també el grup de noies.

Instal·lacions: Aules de formació educativa; tallers de formació ocupacional de construccions metàl·liques, pintura decorativa, jardineria i electricitat; pista poliesportiva polivalent, gimnàs i frontó.

- Centre Educatiu Folch i Torres

Joan Maragall, 5-7

08400 Granollers

Directora : Sra. Eva Corominola Arrey

Règim obert per a nois.

Capacitat: 12 places (Actualment: 8 places)

Instal·lacions: Serveis propis d'un habitatge familiar amb règim de visites dins de l'horari establert.

- Centre Educatiu El Segre

Partida Rufeà, 68

25191 Lleida

Director: Sr. Francesc Blasco i Moya

Règim tancat i semiobert per a nois i noies. També s'hi executen programes de mesures judicials de curta durada i d'internament de cap de setmana.

Capacitat: 30 places, més un pis assistit

Instal·lacions: Aules de formació educativa; tallers de formació ocupacional de construcció, jardineria, horticultura, lampisteria, pintura, hosteleria i manteniment; pista poliesportiva polivalent, camp de futbol, piscina i gimnàs.

- Centre Educatiu Oriol Badia

Masia Can Cúgols

Mas Moió, 12

08736 Guardiola de Font-rubí

Directora : Sra. Laura Quiroga Bertolin

Règim semiobert per a nois.

Capacitat: 12 places (Actualment: 14 places)

Instal·lacions: Granja amb animals per a activitats diverses; aules escolars; tallers formatius.

- Centre Educatiu Can Lluprà

Germans Desvalls, 58-60

08035 Barcelona

Director : Sr. Carles González Garcia

Capacitat: 60 places

Instal·lacions: Quatre mòduls residencials, gimnàs cobert, poliesportiu descobert, zona ajardinada, àrea formativa, tallers productius i de formació ocupacional

8.3.3. Descripció del centre d'internament Montilivi de Girona

La informació que presento tot seguit l'he obtinguda a partir de la visita que vaig realitzar a aquest centre, de l'entrevista que vaig mantenir amb el seu director, Albert Nebot i la informació que aquest em va proporcionar.

8.3.3.1 Població atesa

Com ja he explicat en apartats anteriors, en el moment en què un jove comet un delictes, en el judici en qüestió, el fiscal proposa diferents mesures. En el cas que la mesura sigui un internament, pot ser enviat als diferents centres mencionats que hi ha actualment a Catalunya. En aquest cas, a Montilivi trobem nois subjectes a una mesura d'internament dictada pels jutjats de menors o per altres òrgans jurisdiccionals penals, en aplicació de l'article 65 del Codi penal. També està previst com a centre de dia per a nois subjectes a altres mesures que no siguin les d'internament.

El centre pot atendre nois de 13 a 18 anys d'edat. Aquest, atès el seu projecte educatiu i la seva estructura, no està previst per atendre nois amb una problemàtica psicològica greu, com ens va comentar la Jutge de Menors, Cristina Delgado.

8.3.3.2 Principis d'actuació educativa

Dins d'aquest bloc podem trobar diferents apartats:

-Principi de globalitat:

L'internament possibilita l'atenció de les necessitats dels nois dins un plantejament global i integrador.

-Principi de participació activa:

L'Equip Educatiu motivarà el noi per tal de reconvertir la imposició judicial en una mesura educativa i participativa. El noi col·laborarà a donar forma al seu Programa Educatiu Individual, que es portarà a terme a través de la seva implicació en les activitats estructurants i motivadores.

A través de l'avaluació i l'autoavaluació, el noi veurà com avança en el procés, i se'n sentirà protagonista.

-Principi d'individualització:

Aquest principi comporta una atenció i adaptació a cadascun dels joves com a individus diferents. Es té molt present el seu historial, les seves actituds... El responsable directe del seguiment d'aquest serà l'educador tutor que cada noi tindrà assignat.

-Principi de realitat social:

La vida al Centre s'organitza tenint en compte el principi de la realitat social i assegurant que els valors i les actituds socials a assolir, estiguin en consonància amb el marc social que pertoca als nois adolescents.

-Principi d'autonomia evolutiva:

El projecte educatiu del Centre tendeix a potenciar en l'adolescent l'adquisició del major grau d'autonomia i independència que aquest sigui capaç d'adquirir.

8.3.3.3 Eixos d'intervenció

El centre està dividit en unitats educatives de 12 nois cadascuna que es subdivideixen en grups educatius de sis nois. Cada grup té un grau d'autonomia organitzativa dins les coordenades del Projecte Educatiu marc i dels objectius generals de cada unitat.

a) Pedagogia vida quotidiana (Unitats educatives)

Unitat inicial:

En aquesta unitat, el temps d'estada del noi depèn de la seva capacitat d'adaptació i d'assoliment.

Els objectius principals d'aquesta unitat són l'acceptació i coneixement de la normativa, l'inici d'una relació entre l'equip educatiu i el menor, l'elaboració de les bases del Programa Educatiu Individual (PEI) i per últim l'aprenentatge i la integració en la dinàmica i convivència del grup.

Unitat mitja:

Superat el període d'adaptació a la Unitat inicial, el menor fa l'entrada a la Unitat mitja amb un (PEI) ja dissenyat.

Els objectius d'aquesta unitat són aprofundir en els aprenentatges, interioritzar i consolidar la normativa i fer ús de la participació activa en la vida del grup educatiu.

Unitat autònoma:

L'objectiu d'aquesta última etapa és afermar i avaluar el procés d'autonomia. En aquesta unitat el menor desenvoluparà les activitats formatives, laborals i de lleure, majoritàriament en el medi exterior.

b) Pedagogia aprenentatges

L'avaluació i autoavaluació del menor serà contínua i permanent, i reflectirà tots els aspectes de la personalitat de l'alumne. La programació serà periòdica i per objectius concrets.

S'orientaran els nois en el treball formatiu per tal que descobreixin les seves aptituds i limitacions i per tal que tinguin un coneixement més ajustat de les seves capacitats. Es projectarà la formació més enllà de l'aula-taller i de l'horari lectiu. Hi ha diferents nivells pel que fa a l'aprenentatge (0, 1 i 2), juntament amb tallers. Els principals objectius són crear hàbits laborals de compromís i responsabilitat, i facilitar l'adaptació del noi al marc constitucional.

c) Pedagogia del lleure

L'esport i l'educació física tenen també els seus objectius específics i formen part de l'objectiu general del Centre.

Aquestes activitats actuen com a element socialitzador, atès que es treballa la relació amb els altres, l'acceptació de les normes, l'acceptació de la frustració i tot el que representa el treball en equip.

8.3.3.4 Programes educatius individuals

El noi arriba al Centre amb un dossier diagnòstic confeccionat pel Centre d'Observació o pels equips d'observació en medi obert. Aquest diagnòstic es revisarà i completarà el grup inicial en les diverses àrees i s'elaborarà el programa educatiu individual. Dins el programa educatiu individual s'hi inclou l'atenció psicològica, l'atenció sanitària, l'atenció socio-familiar i la tutoria.

8.3.3.5 Horari

En el moment d'ingressar un noi al Centre, disposarà d'un exemplar del Reglament de Règim Intern on es preveuran els seus drets i deures, així com també les normes bàsiques del funcionament.

La vida quotidiana en el Centre s'estableix d'acord amb aquest horari:

8.00-9.00	Aixecar-se. Higiene personal. Neteja de les habitacions./ Esmorzar
9.00-12.00	Aula-taller
12.00-15.00	Preparació dinar. Dinar./ Temps d'activitats (lúdiques, esportives)
15.00-17.00	Aula-taller
17.00-17.30	Berenar
17.30-20.30	Activitats esportives i culturals
20.30-21.00	Dutxes / Preparació sopar
21.00-23.00	Sopar / Activitats lúdiques : TV, video...
23.00	Descans

8.3.3.6 Equip professional

El Centre disposa d'un equip de professionals especialment qualificat que treballa de forma interdisciplinària i basant-se en un Projecte Educatiu. La coordinació, la unitat d'acció i l'avaluació continuada dels programes són eines bàsiques que garanteixen la coherència en la tasca educativa.

Els professionals que componen l'equip pluridisciplinari són: Director, subdirector, psicòleg, assistent social, metge educador, educadors, responsable d'aula-taller, mestres d'aula, mestres de taller.

9. LES MESURES

9.1. Existència de mesures desenvolupades

9.1.1. Amonestació

Amonestació solemne feta pel tribunal per suscitar en el culpable d'una falta la consciència del mal que ha fet, per tal que no torni a cometre-la, puix que aleshores incorreria en penes més severes.

9.1.2. Realització de tasques socio-educatives

Consisteix en l'assistència i participació del menor o jove en activitats específiques de contingut educatiu, durant un temps determinat. S'adreça a menors o joves amb dèficits concrets i susceptibles de millora amb una intervenció intensiva i molt focalitzada. A fi de facilitar al menor o jove el desenvolupament de la competència social.

9.1.3. Prestacions en benefici de la comunitat

Suposa la realització d'activitats d'interès social o en benefici de persones en situació de precarietat. Aquestes activitats no són retribuïdes i s'han d'imposar amb el consentiment del menor. En la mesura del possible s'ha d'intentar relacionar la naturalesa de les activitats a realitzar amb el bé jurídic lesionat pel menor.

9.1.4 Prohibició d'aproximar-se a la víctima

Segons la informació que ens ha proporcionat la fiscal, Montserrat González, la mesura s'aplica en el cas d'una parella que hagi trencat i que un dels dos no deixi viure a l'altre. Ja sigui a base de trucades, d'assetjament...

9.1.5. Llibertat vigilada (amb obligacions)

Durant el temps que determina la sentència, el menor està sotmès a la vigilància i supervisió d'un professional especialitzat. L'objectiu de la mesura és que adquireixi les habilitats, les capacitats i les actituds necessàries per assolir un desenvolupament personal i social correctes. Segons la fiscal, Montserrat González, és la mesura més aplicada.

9.1.6. Permanència de cap de setmana

Consisteix en l'obligació del jove o menor de quedar-se en el seu domicili fins a un màxim de 36 hores, entre la tarda de divendres i la nit de diumenge, i dur a terme les tasques socioeducatives que se li encomanin. Els professionals gestionen i supervisen de forma personalitzada aquestes tasques i informen el jutge dels possibles incompliments.

Aquesta mesura ha estat imposada a fi de restringir al menor puntualment les activitats de cap de setmana, facilitar-li la reflexió sobre els seus actes i perquè doni una resposta puntual, segons la seva situació, a la infracció comesa.

9.1.7. Assistència a centres de dia

Aquesta mesura consisteix en l'assistència obligatòria del menor o jove, durant unes hores al dia, a un centre plenament integrat en la comunitat. Està adreçat a joves/menors de 14 a 18 anys amb importants dèficits socioeducatius d'estructuració del seu temps, i amb possibles problemàtiques familiars.

Els seus objectius primordials són augmentar els factors de protecció dels menors o joves que n'afavoreixin la integració en la comunitat; minimitzar els factors de risc que puguin cronificar-los la conducta conflictiva i facilitar-los l'adquisició d'aprenentatges i aptituds de treball necessàries per a la inserció laboral.

9.1.8. Tractament ambulatori

Segons la informació que ens ha proporcionat la tècnica de medi obert, Àngels Dalmau, l'objectiu de la intervenció, de tipus terapèutic, és ajudar a superar processos addictius o disfuncions psíquiques significatives. El professional responsable de l'execució de la mesura estableix les coordinacions necessàries amb el recurs al qual assisteix el menor, per portar a terme la mesura. Així mateix s'estableix de manera conjunta un pla de treball que el menor ha de complir i que s'ha de posar en coneixement de la instància judicial. El jutge pot imposar aquesta mesura sola o com a complement d'una altra de les que preveu la Llei.

9.2. Existència de mesures no desenvolupades

9.2.1 Custòdia en grup educatiu

Aquesta mesura suposa l'allunyament temporal del menor o jove del nucli familiar i la seva immersió en un medi no institucional basat en un context de relacions de tipus familiar. L'objectiu d'aquesta mesura és donar una resposta de caràcter educatiu a menors i joves que requereixen un allunyament temporal del nucli familiar a causa de circumstàncies socials i familiars, al temps que es persegueix potenciar-los les capacitats personals i socials, perquè adquireixin un major grau d'autonomia i més garanties de convivència social.

També es pretén garantir al menor o jove una atenció global, intensa i individualitzada, en un ambient estructurat i crear les condicions necessàries perquè pugui entendre els aspectes bàsics de la seva conflictivitat personal i/o sociofamiliar, el seu paper en aquest conflicte i les solucions a aplicar.

Segons Joaquim Asso, el motiu per el qual aquesta mesura no ha estat desenvolupada és per què avui en dia la majoria de famílies no volen acollir a un jove amb problemes amb la Justícia i per tant, no se'n volen fer càrrec.

9.3. Estadística de demandes de mesures

	Juny 2008	Juny 2009
Assessorament tècnic cautelar	289	266
Assessorament tècnic ordinari	2051	1781
Mediació	1367	1030
Medi obert	9	7
Convivència amb altres persones	3	4
Convivència cautelar amb altres persones	5	4
Llibertat vigilada	835	923
Llibertat vigilada cautelar	123	131
Permanència cap de setmana domicili	55	56
Règim internament amb llibertat vigilada	316	302
Realització tasques socioeducatives	130	179
Prestacions a la comunitat	84	95
Seguiment terapèutic	8	7
Tractament terapèutic	12	13
Internament	285	332
Internament cautelar	127	149
Internament cap de setmana	11	18
Internament terapèutic	54	43

10. CONCLUSIONS

Primer de tot, abans de començar a esmentar qualsevol tipus de conclusió, voldria fer una observació sobre com estarà presentada aquesta última part del treball.

En primer lloc es recordaran els objectius proposats al començament, s'analitzaran i comprovaré si realment han estat assolits. A continuació faré una valoració del procés que he seguit per fer la meva recerca, ressaltant aquells aspectes més significatius. Una vegada fet aquest repàs del que volia fer i de com he treballat per aconseguir la informació que necessitava, respondré a la meva hipòtesi de treball.

Com he dit abans, ara em centraré en comprovar si s'han assolit els objectius que es varen plantejar en els inicis de la recerca. Per tant, els anirem revisant un per un:

- 1. Fer una anàlisi de la situació de la societat catalana actual i els canvis que hi ha hagut aquests últims anys.*

Com a primer objectiu havia de plantejar la situació de la societat catalana actual i la sèrie de canvis que podien influir o no en la Justícia Juvenil. El document “*La reincidència en el delictes en la justícia de menors*” va ser de gran ajuda per a plantejar tots els canvis socials i alhora entendre com es relacionaven entre ells. També per conèixer quins són els factors que hi intervenen.

Per a contrastar aquestes dades, he fet entrevistes als agents que intervenen en el procediment judicial. En les dues primeres preguntes relacionades amb el món de la Justícia Juvenil se'ls pregunta si creuen que la societat catalana ha patit canvis, i quins han estat. En la majoria dels casos la resposta ha estat afirmativa i coincideixen en què l'augment de població immigrant ha estat un factor important.

Un altre dels canvis destacats és la incorporació de la cultura digital, i després de l'entrevista amb la medidora Lídia Casadevall, cal observar com ens ho ha refermat:

“Considero que les noves tecnologies han estat el canvi més important que s'ha produït en la nostra societat darrerament. Aquesta nova eina també ha tingut la seva

repercussió en l'àmbit de la justícia, amb nous delictes que fins al moment eren inexistents. Això també ha provocat nous patrons relacionals entre els joves i en la mateixa societat.”

També destacar el paper de la família en la justícia juvenil i en els canvis d'aquesta en aquests últims anys. Molts dels entrevistats opten per afirmar que sovint, un menor acaba passant per justícia Juvenil per provenir d'una família totalment desestructurada i mancada de recursos tant culturals, econòmics com socials.

2. Conèixer la legislació bàsica que regeix el model de justícia juvenil a Catalunya.

En aquest objectiu la primera recerca a fer era la legislació actual dels menors. La llei principal és la Llei orgànica 5/2000, la més mencionada per part de tots els agents entrevistats.

3. Comprovar l'impacte de l'aplicació d'aquestes lleis.

A continuació de l'apartat en què s'esmenten totes les lleis vigents en la Justícia Juvenil actual, cal conèixer i mencionar l'impacte que hi han tingut. El més significatiu ha estat l'entrada en vigor de la Llei 5/2000, recalcat sobretot per part de la fiscal, Montserrat González. Altres agents del procés, com la jutgessa de menors, Cristina Delgado o el caporal de menors, han respost que la llei sempre va per darrere. Això significa que un jove no s'adona, en cometre un delicte, de les conseqüències que pot tenir i que, per tant, els delictes es cometent sense tenir constància ni informació de la llei.

Amb l'ajuda del Cap del Servei de suport a l'execució penal, vaig poder afegir informació complementària i important respecte a la població total acumulada que es preveu que aquest any torni a pujar, respecte l'any 2008. Per tant, sembla que la tendència és que la població acumulada per la justícia juvenil continuï augmentant.

Com es pot veure en la informació cedida per Joaquim Asso, la franja d'edat majoritària que passa per Justícia Juvenil és la de 17 a 18 anys. Tanmateix, la visió que té la societat envers l'edat en què es comença a delinquir és que els joves són menors.

4. *Descriure per quin procés passa un jove des de que comet un delictes fins que se li aplica una sanció.*

Mitjançant la informació que em van donar l'advocada Susanna de Torre i Joaquim Asso vaig poder arribar a formular la descripció del procés pel qual passa un jove que té problemes amb la Justícia Juvenil.

En la majoria d'entrevistes m'he trobat que els agents han coincidit en alguns aspectes, sobretot relacionats amb el benestar del menor. Hi ha grans diferències entre la Justícia Juvenil i la justícia d'adults. En primer lloc, sempre hi ha prioritat a l'hora de tractar un menor per davant d'un adult. El motiu és que totes les persones que hi treballen ho fan a fi que aquests joves tinguin a l'abast les millors opcions, a fi que se'ls pugui donar una segona oportunitat, que puguin corregir errors tal i com es fa, per exemple, amb la mediació.

També voldria esmentar una anècdota d'allò més important i que em sembla d'interès, que em va comentar la jutgessa de menors, Cristina Delgado. En el moment en què es jutja un menor, la jutgessa no vesteix amb la toga, aquella vestimenta de color negre i llarga, que s'han de posar el jutges quan se celebra un judici. El motiu pel qual no es vesteix amb la toga és per no impressionar el jove, el fet que visqui el judici com a real i que es presenti de la manera més natural possible per al jove.

5. *Conèixer quins agents intervenen en aquest procés i quina funció hi tenen.*

Com he comentat anteriorment he fet un seguit d'entrevistes als diferents agents que intervenen en el procediment judicial d'un menor. Aquestes entrevistes s'han realitzat a fi de contrastar-les amb les dades que s'han extret dels butlletins semestrals d'informació estadística bàsica i que estan exposats a l'apartat 5. Aquests agents són: Policia local, Cos de Mossos d'Esquadra, Advocada, Fiscalia de menors, Jutge de menors. També he entrevistat els representants dels diferents àmbits d'actuació/d'intervenció que són: Mediació i assessorament tècnic, Medi obert i Internament. Finalment, he pogut parlar amb tots aquests agents i completar tot el procés, però ja explicaré més endavant quins obstacles he trobat.

6. *Exposar els àmbits d'actuació i les mesures aplicades*

També ha estat gràcies a la informació d'alguns agents, sobretot d'Àngels Dalmau, la tècnica representant de Medi Obert, que he pogut conèixer què és el que passa amb els joves una vegada els han jutjat.

Per tant, puc dir que he assolit tots els objectius que m'havia plantejat quan vaig començar el meu treball i que, en la gran majoria de casos, he pogut obtenir la informació que em proposava.

En aquest segon bloc que ara començaré, intentaré explicar una mica com he viscut tot el procés de recollida d'informació. Aquesta era una de les parts que més em van atreure quan vaig decidir fer la recerca sobre el món de la justícia juvenil.

El fet d'entrevistar tots els agents (advocats, jutges, fiscals..) va ser la part personal més important. La meua intenció era mostrar l'opinió i l'experiència personal de cadascun dels agents que treballaven en l'àmbit de la Justícia Juvenil a la demarcació de Girona. Es tractava de confrontar les dades estadístiques amb les vivències del dia a dia. Però dins d'aquest elogi cap a les entrevistes, també cal mencionar tots els entrebancs que hi ha hagut a l'hora de realitzar-les.

En primer lloc, volia dir que la idea que tenia per a fer les entrevistes era enregistrar amb una càmera de vídeo tota l'entrevista i a l'hora de fer l'exposició del meu treball poder reproduir els comentaris més destacats de cada agent. Així podia mostrar quines eren les diferents respostes dels agents, envers una mateixa qüestió. Però va haver-hi dificultats, ja que hi va haver certes persones que van demanar no ésser enregistrades per motius de confidencialitat o perquè algun superior no els ho permetia. Llavors es va desestimar la idea dels enregistraments.

També se'ls demanava una fotografia per introduir-la en el treball, però en molts casos tampoc va ser possible. Les dels agents que sí van permetre que els fes una fotografia són al blog mencionat a l'apartat 2 contextualització.

Un altre obstacle força important va ser el contacte directe amb els Mossos d'Esquadra. Primerament es va fer una entrevista a una agent d'aquest cos encarregada de les relacions amb la comunitat de la comissaria de Figueres que ja havia treballat amb el nostre institut. Aquesta part del contacte va ser relativament fàcil, però no estava autoritzada a facilitar la majoria de les seves dades personals, ni tampoc a respondre preguntes que no fossin dades purament objectives. Potser perquè la informació que necessitava era molt específica, finalment se'm va proposar fer una sol·licitud al Senyor

Joaquim Bayarri, Intendent Cap de la Regió Policial de Girona, per tal de poder entrevistar una altra persona dins del Cos de Mossos d'Esquadra que treballés d'una manera més directa en l'àmbit de la Justícia Juvenil. Els tràmits burocràtics van endarrerir aquest contacte, tot i que finalment vaig poder parlar amb el Caporal de Menors i fer-li una entrevista, amb la màxima confidencialitat: les preguntes havien hagut de presentar-se prèviament al seu cap per ser "autoritzades", i com es pot comprovar a l'entrevista, n'hi ha algunes que no es van poder respondre.

De totes les entrevistes que he fet, només hi ha hagut una persona que no vaig poder entrevistar en persona, el primer representant del cos de Mossos d'Esquadra. La resta van ser entrevistes directes amb els agents, realitzades en el mateix lloc de treball. Això va fer que amb alguns d'ells el tracte fos més directe i continuat que amb d'altres. És el cas de l'advocada Susana De Torre. La relació amb aquesta advocada durant tot el treball ha estat totalment satisfactòria, ja que m'ha aportat molta informació i m'ha ajudat a entendre molt millor el procediment judicial, amb casos reals com a exemple, i m'ha aconsellat en temes de legislació. Cal dir que el contacte ha estat constant en tot moment ja sigui via e-mail, via telefònica... El mateix m'ha passat amb el Cap de l'Execució Penal, Joaquim Asso, que ha estat de gran ajuda ja que m'ha fet arribar diversa informació sobre la memòria de Justícia Juvenil i les dades més recents que actualment hi ha al Departament, així com algunes previsions per l'any vinent. També he de dir que tant per correu electrònic com per via telefònica ha respost moltes vegades a dubtes que he tingut amb el treball.

Per impressions personals, per la seva completa entrevista, per la seva professionalitat i perquè el fet de visitar un centre d'internament em va fascinar, el Director de Montilivi també em va ajudar en bona manera, en facilitar-me tot tipus de documents sobre el centre i sobre la seva experiència.

Altres agents, la majoria, també s'han mostrat molt participatius i no han tingut problemes per explicar la seva funció. El problema principal sempre ha estat arribar a contactar amb la persona que necessitava. Hi ha hagut sempre molta lentitud per arribar a establir una trobada amb cadascun d'ells, i no ha estat fàcil poder trobar un espai adequat en la seva "apretada" agenda. He d'agrair que, malgrat tot, tothom va trobar el manera de dedicar-me el temps suficient per facilitar-me la informació que els

demanava. Aquí també he de dir que Susana de Torre i Joaquim Asso em va facilitar les dades de contacte d'alguns agents, aspecte que per a mi representava realment una dificultat important.

Retornant al tema dels obstacles, un altre ha estat el fet que la majoria dels agents, després d'haver fet l'entrevista, han volgut que fos reenviada a cadascun d'ells per tal de revisar-la i fins i tot retocar aquelles respostes que trobaven que no eren les adequades. El fet que algunes respostes de les entrevistes siguin curtes, en la majoria de casos és perquè els agents han volgut ser el més discrets possible i no han volgut respondre de manera agosarada a les meves preguntes. Possiblement en molts casos ha estat per por a les males interpretacions i al què sortirà publicat, o a una lectura inadequada d'una opinió. També tenien molt en compte les dades personals i tot el tema de la privacitat. A mi, personalment, em costa una mica d'entendre que si una jutgessa de menors en cap moment s'ha negat a donar informació personal, professional i fins i tot a rebre'm al seu despatx, és exagerada la confidencialitat que en algun cas m'han demanat.

De totes maneres, encara que hi hagi hagut problemes en algunes ocasions per obtenir la informació que necessitava, penso que el treball de camp que he fet ha estat molt positiu perquè he pogut parlar directament amb representants de tots els àmbits i perquè he pogut visitar els llocs on treballen normalment.

Finalment conclouré aquest apartat del treball amb la valoració respecte a la meva hipòtesi de treball.

El model de justícia juvenil dóna resposta a les necessitats actuals de la societat catalana

La meua opinió sobre si el model de justícia juvenil dóna resposta a les necessitats actuals de la societat catalana, haig de dir que no.

Un dels motius pels quals penso que no ho fa, és principalment el que em va explicar la jutgessa de menors, Cristina Delgado. Per exemple, que un menor que té problemes mentals greus hagi d'ingressar en un centre que no li correspon per les seves

característiques per no haver-hi prou places. El centre més adequat per aquest jove en aquest cas seria els Til·lers però la falta de places d'internament terapèutic fa que hagi d'ingressar a Montilivi. No és lògic ni just per ell ni pels altres joves que hauran de conviure amb aquest noi amb problemes mentals, que la Justícia Juvenil no tingui prou recursos per internar-lo on necessita.

També per l'exemple que em va donar el policia local, Víctor Alcaraz: *“¿Com un menor amb sentència d'ingrés a un centre tancat de menors pot ser ingressat a un centre de règim obert per manca de plaça en règim tancat. Escapar-se més de 80 vegades del centre als dos minuts d'entrar-hi? [...] Això només és un exemple de que l'administració, en alguns casos, no està a l'alçada del que es requereix per donar compliment a la normativa.”*

Estic d'acord amb la resposta de l'advocada Susanna De Torre quan diu que l'essència de la llei és bona però que sincerament el model de justícia juvenil no dóna resposta per la manca de recursos. Aquesta afirmació la repeteixen, amb diferents paraules, la majoria dels agents.

En revisar totes les entrevistes per contrastar les respostes, em vaig adonar que gran part dels agents responen amb un sí “però” o un no ”però”. Em creuria que el model sí que dóna resposta si tots els agents entrevistats m'haguessin donat un sí rotund. Però el “però” ha fet que els meus dubtes es decantessin cada cop més cap al no.

Considero que alguns agents han respost en algunes ocasions pensant-s'ho bastant per no dir allò que realment és veritat però no seria bo dir. Sobretot he tingut aquesta sensació quan es tractava de les preguntes referents a les dades estadístiques i en la conclusió final, en si el model de justícia juvenil dóna resposta a les necessitats actuals de la societat catalana.

Sincerament haig de dir que m'emporto un bon grapat d'experiències i informació sobre el model de Justícia Juvenil català actual, sobre cadascuna de les feines dels diferents agents i haig d'admetre que, a la teoria, realment els objectius del model català són una millora per als joves.

Trobo que la feina que toca fer a les persones que he entrevistat és bastant dura, però també he de dir que després de parlar amb tots aquests agents n'he tret una opinió molt positiva de la majoria, segurament perquè tots parlaven de la seva feina amb un to molt humà.

11. BIBLIOGRAFIA

Llibres consultats

CAPDEVILA CAPDEVILA Manel, FERRER PUIG Marta, LUQUE REINA Eulàlia. *La reincidència en el delictes en la justícia de menors*. Barcelona. Centre d'Estudis Jurídics i formació especialitzada, 2005.

DE GISPERT, Nuria. "Protecció de menors i justícia juvenil" *Justícia, un servei públic i social*. Centre d'estudis Jordi Pujol, juny 2009, Barcelona

CALATAYUD, Emilio; MORÁN Carlos. *Mis sentencias ejemplares*. Madrid : La esfera de los libros, 2008.

MARTÍNEZ MONTÓN, Rosa. *Textos periodísticos de opinión (1975-1996)*. Barcelona: Biblioteca Hermes, 1997.

LLABRÉS FUSTER, Antoni. *Vocabulari de dret penal. Castellà-català*. Col·lecció vocabularis universitaris bàsics. Sèrie Dret, 2. Facultat de Dret i Servei de Normalització Lingüística de la Universitat de València. Valencia, 2004

Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia i Interior. Secretaria de Seguretat Pública. Direcció General de Seguretat Ciutadana. Barcelona, 2003

Centre Educatiu Montilivi. Departament de Justícia. Direcció General de Justícia Juvenil. Girona 1990

GARCIA SOL, Jaume (sergent. Cap de la unitat de menors dels Mossos d'esquadra): *Creació i funcions de la unitat central de menors de mossos d'esquadra*. Inf@ncia. Butlletí dels professionals de la infància i l'adolescència. Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Social i ciutadania. Secretaria d'infància i adolescència. Número 29 juliol-agost de 2009

Legislació

AAVV "Llei estatal 5/2000 de responsabilitat penal del menor i les seves conseqüència a Catalunya "p. 203.205

Catalunya. Llei Catalana de Justícia Juvenil 27/2001, de 31 de desembre

Catalunya. Llei Orgànica 5/2000 reguladora de la Responsabilitat Penal dels menors, 12 de gener.

Llei Orgànica de Forces i Cossos de Seguretat 2/86

Llei Reguladora de les Bases de Règim Local, 7/85, a la Llei Orgànica de Protecció de Seguretat Ciutadana 1/92.

Documents digitals i pàgines web

Web oficial del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya:

www.gencat.cat

[Data última consulta: 16 d'octubre de 2009]

Pla director de justícia juvenil. Línies estratègiques, objectius i actuacions 2004-2007:

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/doc_93922505_1.pdf

[Data última consulta: 3 setembre 2009]

Informació estadística bàsica de serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Març 2005.

1. Informació estadística bàsica 99/00/01/02/03/04. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral 8 de març de 2005. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/doc_75126018_1.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Setembre 2005.

2. Informació estadística bàsica 1r semestre 99/00/01/02/03/04/05. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral setembre de 2005. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/doc_23168659_1.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Comparativa juny/desembre 2005

3. Informació estadística bàsica 1r semestre 99/00/01/02/03/04/05 i comparativa juny/desembre 05. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral gener de 2006. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/doc_13782927_1.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Juliol 2006

4. Informació estadística bàsica 1r semestre 99/00/01/02/03/04/05/06. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral 26 de juliol de 2006. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/doc_16876593_1.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Comparativa juny/desembre 2006

5. Informació estadística bàsica 1r semestre 99/00/01/02/03/04/05/06 i comparativa juny/desembre 06. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral 19 de gener de 2007. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/doc_51427564_1.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Juliol 2007

6. Informació estadística bàsica 1r semestre 00/01/02/03/04/05/06/07. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral juliol 2007. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/doc_37214688_1.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Gener 2008

7. Informació estadística bàsica . Desembre 00/01/02/03/04/05/06/07. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral gener 2008. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/butleti_serveis_penitenciaris_gener2008.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Juliol 2008

8. Informació estadística bàsica . Juny 00/01/02/03/04/05/06/07/08. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral juliol 2008. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/butleti_serveis_penitenciaris_juliol2008.pdf

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Gener de 2009

9. Informació estadística bàsica . Desembre 01/02/03/04/05/06/07/08. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral desembre 2008. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

[http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/BEA_anual%20SSPRJJ%202008%20\(2\).pdf](http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/BEA_anual%20SSPRJJ%202008%20(2).pdf)

Butlletí semestral d'informació estadística bàsica. Juliol 2009

10. Informació estadística bàsica . Juny 02/03/04/05/06/07/08/09. Serveis penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil. Publicació semestral juliol 2009. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.

<http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/BS%20SSPRJJ%201%20sem%202009.pdf>

[Data última consulta: 15 juliol 2009]

INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA. Indicadors demogràfics territorials. Estadístiques de població [fitxer informàtic]. Barcelona: Generalitat de catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya.

<http://www.idescat.cat>

[Data última consulta: 15 juliol 2009]

Publicacions periòdiques

La Hemeroteca de La Vanguardia desde 1881

<http://www.lavanguardia.es/hemeroteca/>

[Data última consulta: 3 setembre 2009]

-Franja de recerca (2000 al 2009)

La Vanguardia. SOCIEDAD

Edición del miércoles, 12 enero 2000, página 24

LVG Barcelona

“EE.UU. ejecuta al primero de los 3 condenados por crímenes cometidos cuando eran menores”

La Vanguardia. VIVIR EN TARRAGONA

Edición del miércoles, 10 enero 2001, página 6

Vivir Tarragona

“Ley para los “niños de la calle”

La Vanguardia. SOCIEDAD

Edición del jueves, 01 abril 2004, página 28

LVG Barcelona

“Los centros de menores catalanes acogerán a más jóvenes pese a que están saturados”

La Vanguardia. SOCIEDAD

Edición del martes, 13 diciembre 2005, página 27

LVG Barcelona

“Detenidos los dos fugados de un centro de menores tras una cadena de atracos”

La Vanguardia. SOCIEDAD

Edición del sábado, 17 julio 2004, página 41

LVG Barcelona

“Justicia abrirá dos nuevos centros de internamiento para menores antes del 2007”

La Vanguardia. SOCIEDAD

Edición del sábado, 21 julio 2007, página 30

LVG Barcelona

“Los educadores sociales denuncian el clima de violencia de los centros de justicia juvenil”

La Vanguardia. VIVIR

Edición del miércoles, 26 noviembre 2008, página 4

Vivir Barcelona

“Dos menores fugados asaltaron la Nestlé”

La Vanguardia. TENDENCIAS

Edición del miércoles, 21 enero 2009, página 27

LVG Barcelona

“Las chicas también pegan”

La Vanguardia. VIVIR

Edición del lunes, 02 febrero 2009, página 6

Vivir Barcelona

“Detenidos dos menores por un secuestro exprés”

La Vanguardia. SOCIEDAD

Edición del domingo, 06 noviembre 2005, página 37

LVG Barcelona

“Los menores imputados por el homicidio de Berga dejan el centro de internamiento”

Hemeroteca AVUI+ paper

<http://www.avui.cat/cat/hemeroteca.php>

[Data última consulta: 1 setembre 2009]

-Franja de recerca (2000 al 2009)

AVUI Paper. Societat

09/10/2008

“El 60% dels menors delinqüents no triguen ni 6 mesos a reincidir”

AVUI Paper. Societat

14/10/2006

“52 menors estaven tancats el 2005 per pegar als seus pares”

AVUI Paper. Societat

21/06/2007

“Baixen els menors que passen per justícia juvenil”

AVUI.cat. Societat i tecnologia

11/12/2007

“El secretari de serveis penitenciaris manté que els centres de justícia juvenil són antics i que caldrà adequar-los per millorar-ne les condicions”

AVUI.cat. Societat i tecnologia

22/11/2007

“Justícia atindrà unes 24.000 persones que compleixen algun tipus de condemna penitenciària l'any 2008”

AVUI.cat. Societat i tecnologia

21/07/2009

“Els assassins de la nena Maores, en llibertat a l'agost perquè la condemna a 5 anys no és ferma”

AVUI Paper. Societat

10/09/2008

“Fugida de l'Alzina amb ajut d'una educadora”

AVUI Paper. Societat

02/01/2007

“Les presons tanquen l'any fregant els 9.000 interns”

AVUI.cat. Societat i tecnologia

02/11/2008

“Tanquen en un centre de justícia juvenil els dos menors detinguts pel crim de la noia de Ripollet”

AVUI Paper. Política

28/01/2007

“I els joves de Jarrai?”

12. GLOSSARI: VOCABULARI DE DRET PENAL

A partir del *Vocabulari de dret penal* elaborat per Antoni Llasbrés Fuster, he elaborat el següent glossari que recull els termes que l'advocada Susanna de Torre considera més rellevants.

Abús sexual :

Acte contra la llibertat sexual que es realitza sense violència o intimidació i sense consentiment sobre menors de tretze anys, sobre persones que es troben sense sentit o sobre aquelles que pateixen una incapacitat mental

Acarnissament :

Acció d'acarnissar-se. Agafar-se abrivadament, porfidiosament, en un combat

Advocat :

Persona que té com a professió de donar parer sobre qüestions de dret i de defensar interessos d'altri, especialment en causes i judicis davant els tribunals

Agressió sexual :

Delicte consistent a atemptar contra la llibertat sexual d'una persona, amb violència o intimidació

Agreujant:

Circumstància que agreuja.

Alteració psíquica:

Modificació de les facultats intel·lectuals

Amenaça :

Delicte consistent a intimidar algú amb l'anunci de causar un mal (a ell, a la seva família, persona, honra o propietat) sigui per tal d'aconseguir una determinada finalitat, sigui com a expressió de rancor o d'ira

Amonestació:

Amonestació solemne feta pel tribunal per suscitar en el culpable d'una falta la consciència del mal que ha fet, per tal que no torni a cometre-la, puix que aleshores incorreria en penes més severes.

Anomalia psíquica:

Irregularitat psíquica, particularment orgànica que presenta un individu o grup d'individus respecte als altres de la mateixa espècie.

Antecedents penals :

Relació de condemnes penals dictades contra una persona

Apropiació indeguda :

Apropiació no justificada jurídicament. Acte pel qual una persona fa seva una cosa, incorporant-la al seu patrimoni amb intenció de gaudir-ne o disposar-ne en concepte de propietari definitiu.

Acte pel qual una persona fa seva una cosa, incorporant-la al seu patrimoni amb intenció de gaudir-ne o disposar-ne en concepte de propietari definitiu no justificada jurídicament.

Assassinat :

Homicidi qualificat per la concurrència de determinades circumstàncies agreujants

Assetjament sexual :

Delicte contra la llibertat sexual.

Atenuant:

Que actua disminuint la influència d'un fet. Dit de la circumstància atenuant la influència de la qual sobre el subjecte del delicte té més intensitat que la que bastaria per a ésser apreciada per la llei.

Autoria:

Condició d'autor

Baralla:

Acció de barallar-se

Batussa:

Acte de batre's dos o més a cops, a pedrades, a trets, etc

Calúmnia :

Delicte consistent en l'atribució conscient a una persona d'un fet fals que dóna lloc a procediment d'ofici (assassinat, falsificació de documents, robatori, etc).

Cas fortuït :

Fet o esdeveniment imprevisible, o previst però inevitable, que produeix danys materials o corporals, o que provoca un perjudici en un determinat patrimoni.

Causa de justificació:

Les causes de justificació són aquelles condicions que tenen el poder d'excloure l'antijuridicitat d'una conducta típica. Representen un aspecte negatiu del delicte.

Causalitat :

Relació de causa a efecte que hi ha d'haver entre l'acte humà (d'acció o d'omissió) i el resultat d'un fet delictiu perquè hi hagi responsabilitat.

Coacció:

Delicte contra la llibertat de la persona, que consisteix a emprar, sense estar-hi legítimament autoritzat, violència material o moral sobre un altre per a obligar-lo a fer el que no vol, sigui just o injust, o per a impedir-li el que la llei no prohibeix.

Coautoria :

Participació conjunta en l'autoria d'un fet punible.

Codi penal:

Text de dret positiu que estableix els delictes i les penes.

Còmplice:

Aquell que, sense prendre part directa en un fet delictuós, hi coopera amb actes anteriors o simultanis.

Complicitat:

Forma secundària de participació en un delicte, a la qual correspon un grau mitjà de responsabilitat entre la de l'autor i la de l'encobridor.

Cooperació:

Acció concertada entre els membres d'un grup social per a la consecució d'un fi.

Crim :

Infracció punible de caràcter greu.

Culpa :

Acció o ommissió, conscient i voluntària, contrària a les normes de diligència o prudència comunes, de la qual deriva un resultat danyós no previst pel culpable, però penat per la llei, o que, tot i havent estat previst pel culpable, aquest no esperava que es produís

Dany:

Pèrdua o detriment causat a una persona o a una cosa en els seus interessos, la seva salut, el seu valor, el seu estat.

Delicte que consisteix en la pertorbació o la lesió produïda intencionadament en la propietat d'altri, sempre que no sigui causada per incendi o estralls

Decomís (comís):

Pèrdua d'una cosa moble o immoble, de mercaderia o diner, en favor del fisc o de la persona perjudicada, ja sigui per raó de delicte, per infracció de contracte o per incompliment d'obligació.

Confiscació, segrest.

Sanció o penalitat imposada a l'autor d'un delicte.

Delicte:

Acció prohibida per la llei, segons l'ordenament jurídic de cada estat, sota l'amenaça d'una pena greu.

Delinqüència:

Fet de delinquir

Denúncia:

Acte unilateral d'un estat firmant d'un tractat mitjançant el qual manifesta la renúncia a prorrogar-ne la vigència.

Acte mitjançant el qual aquell qui ha presenciat la perpetració d'un delicte perseguible d'ofici o en té coneixement ho notifica a l'autoritat judicial.

Desistiment:

Renúncia a la continuació de l'acció delictiva.

Detenció:

Acció mitjançant la qual la policia judicial o governativa limita la llibertat d'una persona i la reté, per tal com la suposa relacionada amb algun fet delictuós (*detenció preventiva*), o en virtut d'un manament de l'autoritat judicial.

Encobriment:

Forma de participació en un delicte amb actes posteriors a la seva consumació que té per finalitat d'impedir el descobriment o la captura del criminal i ajudar-lo a aprofitar-se dels efectes del delicte.

Escalament:

Acció de penetrar en un lloc per una via no destinada a l'efecte.

Eximent:

Dit de la circumstància que allibera de responsabilitat criminal.

Fals testimoni:

Delicte consistent a violar el deure de veracitat que tenen l'obligació d'observar els testimonis i els pèrits en llurs declaracions davant els jutges o els tribunals.

Falsedat:

Ocultació o alteració maliciosa de la veritat amb la intenció de produir algun efecte jurídic capaç de lesionar els béns d'un tercer.

Falta:

Acció o omissió voluntària penada per la llei amb una sanció lleu.

Furt:

Acció delictiva consistent a apoderar-se, amb ànim de lucre, d'un bé moble d'altri contra la voluntat del propietari, sense violència o intimidació en les persones ni fent força en les coses furtades; altrament, hom ho considera robatori.

Habitualitat :

Condicció que un fet es converteixi en habitual

Homicidi:

Delicte que consisteix a matar una persona sense circumstàncies que donin lloc a un altre delicte especial (assassinat, infanticidi, parricidi).

Il·legal :

Contrari a la llei

Imprudència:

Negligència o manca de precaucions que porta a actes que foren delictes si hi hagués hagut malícia en l'actor.

Imputabilitat:

Possibilitat d'atribuir a una persona una acció o omissió previstes per la llei com a falta o delicte.

Inducció:

Raonament mitjançant el qual hom remunta de la part al tot, del particular al general, de l'efecte a la causa, dels fets a la llei que suposen.

Jutge de menors:

Jutge amb jurisdicció a tota una província i que exerceix les funcions reformadores establertes en la llei per als menors d'edat sotmesos en conductes tipificades de delicte a falta.

Legítima defensa:

1. Circumstància eximent de la responsabilitat criminal que neix del dret que hom té de defensar la persona i els drets, propis o estranys, si l'agressió és il·legítima i no provocada i sempre que la manera d'impedir-la sigui racional.

2. Defensa de la persona o dels drets propis o aliens que eximeix de responsabilitat penal pel dany ocasionat a l'agressor, sempre que l'agressió sigui il·legítima, racional el mitjà emprat per impedir-la o repel·lir-la, i no provocada.

Lesió:

Delicte o falta comesos per danys corporals produïts sense la intenció de matar.

Llibertat vigilada:

Mesura aplicada en les penes de confinament per la qual el condemnat resta en llibertat sota la vigilància de l'autoritat corresponent.

Maltractament:

Acció de maltractar; l'efecte.

Ministeri Fiscal:

Dins l'ordenament jurídic vigent a l'estat espanyol, institució integrada amb autonomia funcional en el poder judicial, estructurada en diferents òrgans propis, que té com a missió promoure l'acció de la justícia en defensa de la legalitat, dels drets dels ciutadans i de l'interès públic, així com vetllar per la independència dels tribunals i procurar davant d'ells la satisfacció de l'interès social.

Minoria d'edat penal:

Temps que dura la condició del menor d'edat.

Particip:

Que te part en alguna cosa

Participació:

Acció de participar

Pàtria potestat:

Obligació que tenen el pare i la mare de vetllar pels fills, tenir-los en companyia seva, alimentar-los, procurar-los una plena i íntegra formació, i representar-los i administrar llurs béns durant llur minoritat i sempre que no siguin emancipats o hagi estat declarada la seva incapacitat.

Pena:

Sufriment, dany, que es fa patir al qui ha comès un delicte, una falta.

Penediment :

Acció de penedir-se.

Por insuperable:

Por que s'imposa irresistiblement a la voluntat d'una persona i la impulsa a executar un delicte, el mal del qual és igual o inferior a l'amenaça rebuda.

Premeditació:

En els delictes d'homicidi i de lesions personals, circumstància que n'agreuja la responsabilitat.

Provocació:

Acció d'incitar a perpetrar un delictes.

Reincidència:

Circumstància agreujant de la culpabilitat d'un subjecte que es dóna quan aquest, havent estat condemnat per la comissió d'un delictes, en comet un altre amb posterioritat.

Reparació:

Desgreuge, satisfacció, davant una ofensa o una injúria.

Responsabilitat penal:

Responsabilitat jurídica en virtut de la qual hom és afectat pels efectes legals derivats de la comissió, dolosa (intencionada) o culposa (per imprudència o negligència), d'un delictes.

Restitució:

Condicció principal de la responsabilitat penal civil nascuda dels delictes contra la propietat consistent en la devolució al perjudicat dels objectes de què fou privat per l'acció del delinqüent o del responsable civil.

Robatori:

Apoderament d'una cosa moble realitzat amb ànim de lucre i violentant o intimidant les persones o forçant les coses.

Secretari:

Persona encarregada d'estendre les actes, donar fe dels acords, redactar les memòries, custodiar els documents, escriure la correspondència, d'una corporació, oficina, assemblea, etc

Sentència:

Decisió d'un òrgan judicial (jutge o tribunal) que dóna acabament al procés o judici.

Temptativa:

Propòsit i començament d'execució d'un delictes que no arriba a realitzar-se per circumstàncies independents de la voluntat del culpable.

Testimoni:

Persona que té coneixement d'un fet de transcendència jurídica, pel fet d'haver-lo comprovat amb els seus sentits (especialment, però no pas necessàriament, de vista o d'oïda), i que en dóna fe.

Tractament ambulatori :

Mesura que s'aplica a un menor. L'objectiu de la intervenció, de tipus terapèutic, és ajudar a superar processos addictius o disfuncions psíquiques significatives.

Trastorn mental transitori :

Estat de perturbació mental transitòri i curable degut a causes ostensibles sobre una base patològica provada, la intensitat del qual pot arribar a produir trastorns en la comprensió i la voluntat i per tant, la conseqüent repercussió en la imputabilitat.

Trencament de condemna:

Incompliment d'una condemna imposada per sentència ferma.

Tutela:

Poder atorgat per la llei a persones determinades, que té com a objecte la protecció i defensa dels menors d'edat orfes i dels incapacitats i de llur patrimoni.

Violació:

Delicte consistent a mantenir relacions sexuals amb una persona sense el seu consentiment o amb un consentiment obtingut amb violència, o bé incapacitada de donar-lo (per privació de raó, de sentits, per edat, etc).

